IGAZSÁGÜGYMINISZTÉRIUM BV ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁG KIADVÁNYA

Belső használatra

Heti HÍRADÓ

XIII. ÉVFOLYAM, 26. SZÁM. ARA 1.50 Ft 1969. JÚNIUS 28.

Kádár János sajtóértekezlete

A moszkvai értekezlet célja a haladás és a béke védelme

A magyar pártküldöttség vezetője a sajtókonferencia elején ismertette az MSZMP álláspontját, majd válaszolt az újságírók kérdéseire. A feltett kérdések száma elérte a húszat.

A világsajtó 200 tudósítóját mozgósító esemény színhelye volt a moszkvai nemzetközi tanácskozás sajtóközpontja: *Kádár János*, az MSZMP KB első titkára tartott sajtóértekezletet.

Kádár Jánost, *Komócsin Zoltánt*, a delegáció tagját és *Erdélyi Károly* külügyminiszter-helyettest, küldöttségünk titkárát *Szergej Lapin*, a TASZSZ vezérigazgatója, a sajtóközpont vezetője mutatta be a nemzetközi sajtó képviselőinek.

Kádár János bevezetőben köszöntötte a sajtó képviselőit és méltatta a sajtó fontosságát a politikai és társadalmi kérdések megoldásában. Utalt arra, hogy a moszkvai értekezlet célja a társadalmi haladás, a nemzeti függetlenség és a béke ügyének védelme, előmozdítása. Mindez valamennyi nép általános érdekeit érinti — így remélhető, hogy a nemzetközi sajtó ennek megfelelő felelősséggel foglalkozik az értekezlettel.

Kádár János az újságírók kérdéseire válaszol. Mellette: Komócsin Zoltán.

Az MSZMP álláspontja

Kádár János ezután rövid nyilatkozatban ismertette az MSZMP álláspontját:

— A Magyar Szocialista Munkáspárt kezdettől fogva támogatta a kommunista és munkáspártok jelenlegi moszkvai találkozójának összehívását. Megtisztelő számunkra, hogy az előkészítő munka egy részét — a testvérpártok bizalmából — pártunk végezhette Budapesten.

— A tanácskozás, amely munkájának befejező szakaszához érkezett, az előkészítés időszakában és itt, az ülés idején is, mindvégig a pártok önállóságának tiszteletben tartásával, demokratikusan, az elvtársiasság szellemében végezte és végzi munkáját. Célja különleges fontosságú, az egész emberiség legalapvetőbb érdekeit érinti.

— Mi, a magyar küldöttség tagjai bízunk a munka eredményes befejezésében. Bizalmunkat megerősítik a tanácskozás munkájában már elért eredmények: a vietnami kérdésben egyhangúlag elfogadott két nyilatkozat, a közel-keleti kérdésben, az indonéz kérdésben és más kérdésekben nyilvánosságra hozott egységes állásfoglalások.

A továbbiakban Kádár János a kérdésekre válaszolt.

A Neues Deutschland tudósítója arról érdeklődött, hogy milyen új mozzanat volt tapasztalható a nemzetközi kommunista mozgalomban a moszkvai tanácskozás előkészítő szakaszában. Az MSZMP Központi Bizottságának első titkára legfőbb új mozzanatként a nemzetközi kommunista mozgalom erősödő egységtörekvését jelölte meg. Ezt bizonyítja az is, hogy végül is mintegy 70 párt kapcsolódott be és vett részt a moszkvai tanácskozás előkészítésének munkájában.

A UPI tudósítója azt kérdezte, hogy melyek a tanácskozás legfőbb céljai, s vajon sikerül-e ezeket a célokat elérni?

— A tanácskozás fő feladata a kommunista és munkáspártok egységének, az összes antiimperialista erők összefogásának előmozdítása, az imperializmus elleni harc még szélesebb kibontakoztatása. Véleményem szerint a tanácskozás e célját feltétlenül eléri — hangzott a válasz.

A Szovjetunió és Kína viszonya

A tudósítónak egy másik kédése arra vonatkozott, hogy — tekintettel a tanácskozáson (s a magyar küldöttség felszólalásában is) elhangzott bírálatokra — lehet-e azt állítani, hogy Kína nem tartozik többé a nemzetközi kommunista mozgalomhoz.

— Küldöttségünk felszólalásában 14 szocialista országról volt szó, s ebbe minden vonatkozásban beleértendő a Kínai Népköztársaság.

Az UPI következő kérdésére — amely a Szovjetunió és Kína közötti esetleges háború veszélyéről érdeklődött — Kádár János ezeket mondotta:

— Bízom abban és remélem, hogy a Szovjetunió és Kína között sohasem kerül sor háborúra.

— Ha bekövetkezne, ez tragédia lenne nemcsak — miként némelyek hiszik — a szocialista országok, a kommunista világmozgalom, hanem az egész emberiség számára.

Az UPI tudósítója végül azt kérdezte, „milyen feltételek között helyeslik a hatalmon levő kommunista pártok a katonai behatolást más kommunista országba". Erre válaszolva Kádár János hangsúlyozta:

— Jelenleg sokfelé tartózkodnak fegyveres erők más országok területén — messze legnagyobb számban az Egyesült Államok fegyveres erői. Különböző és érvényes megállapodások alapján szocialista ország fegyveres erői is tartózkodnak más szocialista ország területén. Ami a kérdést és a jövőt illeti, feladatunk nem az, hogy igazolást keressünk — idézem a kérdés fogalmazását — „a hatalmon levő kommunista pártok katonai beavatkozására egy másik kommunista országban", hanem, hogy mindent megtegyünk az olyan helyzetek elkerülésére, amelyekben ennek szükségessége egyáltalán felmerülhet.

Az össze-európai biztonsági értekezlet perspektíváiról érdeklődött az Izvesztyija tudósítója. A válasz így hangzott:

— Az európai biztonsági konferencia előkészítésének és összehívásának távlatait — figyelembe véve számos kormány pozitív állásfoglalását, kiváltképpen a finn kormány konkrét kezdeményezését, s az ezt támogató szovjet, magyar és más hivatalos nyilatkozatokat — biztatónak tartom.

Hazánk és az NSZK kapcsolatai

A Süddeutsche Zeitung tudósítója — emlékeztetve arra a magyar álláspontra, amely szerint hazánk kész normális diplomáciai kapcsolatokat teremteni az NSZK-val, ha az akadályozó tényezők eltűnnek — azt kérdezte: van-e reális lehetőség arra, hogy a közeljövőben Budapesten vagy Bonnban hivatalos tanácskozások kezdődjenek a még meglevő akadályok felszámolásáról.

Kádár János válasza a következő volt:

— Európa népeinek sürgős a biztonság megszilárdítása kontinensünkön. Ennek fontos és elengedhetetlen részeként halaszthatatlan az előrelépés a német vonatkozású kérdésekben is. Bízom abban, hogy a Német Szövetségi Köztársaságban is érvényre jut a realitás, felülkerekedik a józanság — mivel más járható út számára nincs — és belátható időn belül a szocialista országok által elfogadható új álláspontokkal jelentkezik, ideértve a fennálló határok, a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság között a diplomáciai kapcsolatok felvételének kérdésében.

Érdeklődött a Süddeutsche Zeitung tudósítója arról is, hogy elképzelhetők-e a diplomáciai kapcsolatok felvétele előtt egyéb lépések, amelyek javítanák a Magyar Népköztársaság és az NSZK kapcsolatait. Kádár János így válaszolt:

— Magyarország és a Német Szövetségi Köztársaság között a közelmúltban is sor került és a jövőben is sor kerülhet bizonyos kisebb lépésekre a kapcsolatok megjavításában.

Ezután az UPI tudósítója megkérdezte, mi a helyzet akkor, ha a szocialista országok egymástól eltérően ítélik meg nemzeti és nemzetközi érdekeiket. Kádár János válasza:

— Felszólalásomból kitűnhetett, hogy felfogásunk szerint szocialista ország részéről a nemzeti és a nemzetközi érdekek csak jól összeegyeztetve és együtt érvényesíthetők. A dolgok normális menetében e kérdések rendszerint így is jelentkeznek. Következésképpen nem szükséges a nemzetközi és a nemzeti érdekek egymás fölé vagy alárendelése.

A csehszlovákiai helyzet megítélése

A CTK tudósítója azt kérdezte, miként vélekedik dr. Gustav Husaknak, a CSKP Központi Bizottsága első titkárának, a tanácskozáson elhangzott felszólalásáról.

Az MSZMP Központi Bizottságának első titkára hangsúlyozta, hogy a magyar delegáció figyelemmel és örömmel hallgatta a felszólalást.

— Abban — mondotta Kádár János — az általános nemzetközi kérdéseket illetően, ugyanaz az elvi álláspont jutott kifejezésre, mint amelyet a Magyar Szocialista Munkáspárt is képvisel. A csehszlovákiai helyzet megítélését delegációnk szintén megértéssel és egyetértéssel fogadta. Küldöttségünk az egész felszólalással egyetértett, mindaz, amit Gustav Husak elmondott, meggyőző volt, nekünk tetszett.

Husak elvtárs felszólalásának meghallgatása után szeretném megismételni a Magyar Szocialista munkáspárt, a magyar munkásosztály, a magyar dolgozó nép őszinte jókívánságait. Bízunk a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságában és sok sikert kívánunk.

A CTK tudósítójának arra a kérdésére, hogy sikerült-e az előkészítő munka és az értekezlet során kiküszöbölni néhányat az egyes pártok közötti nézetkülönbségekből, Kádár János kijelentette:

— Véleményünk szerint a tanácskozás menetében számos kérdésben közeledtek egymáshoz az egyes pártok álláspontjai.

A Morning Star (Nagy-Britannia Kommunista Pártjának lapja) tudósítójának kérdése arra vonatkozott: mi a magyarázata annak, hogy az értekezleten részt vevő pártok véleménye eltér a Kínai Kommunista Párt politikájának értékelésében és az e politikára adandó egységes választ illetően is. Az értekezlet idején lezajlott határincidens vajon változtatott-e néhány párt ezzel kapcsolatos álláspontján? — folytatódott a kérdés.

Kádár János azzal kezdte válaszát, hogy a moszkvai tanácskozásra minden küldöttség a központi bizottság által meghatározott instrukciókkal és állásfoglalásokkal érkezett. Ugyanakkor azzal a szándékkal és óhajjal is, hogy meghallgatja a többiek álláspontját, érveit — éppen abból a célból, hogy a megértés kölcsönösen erősödjék és az álláspontok közeledhessenek.

— Szeretném kiemelni — és e tekintetben véleményem szerint előrehaladásról beszélhetünk —, hogy a tanácskozásunkon képviselt mind a 75 párt azonos következtetésre jutott: azokban az ideológiai, politikai kérdésekben, amelyekben nézetkülönbségek maradtak fenn, a tanácskozást

(Folytatás a 2. oldalon.)

A szovjet ENSZ-képviselet közzétette a Lenin-felhívást

Nyilatkozatok a moszkvai találkozóról

A Szovjetunió állandó ENSZ-képviselete a világszervezet központjában közzétette a kommunista és munkáspártok moszkvai tanácskozásán Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából elfogadott felhívás szövegét.

A Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának elnöksége ülésén meghallgatta a kommunista és munkáspártok moszkvai nemzetközi értekezletén részt vett csehszlovák pártküldöttség beszámolóját.

Az elnökség jóváhagyta a küldöttség tagjainak felszólalásait és a delegáció tevékenységét, amely megfelelt a CSKP Központi Bizottsága májusi plénumhatározatainak és felhatalmazásának. Az elnökség a moszkvai tanácskozáson elfogadott okmányokat politikai és ideológiai munkája kiinduló pontjának tekintette.

Helsinkiben ülést tartott a Finn Kommunista Párt Központi Bizottságának Politikai Bizottsága. Az ülésen Saarinen, a párt elnöke számolt be a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásáról. Saarinen a moszkvai tanácskozással foglalkozó sajtónyilatkozatában fontos történelmi eseménynek nevezte a konferenciát.

Saarinen megállapította, hogy rendkívül nagy jelentőségű a tanácskozás küldötteinek csaknem teljes egyöntetűsége a főkérdésben — az imperializmus elleni harc feladatait illetően. Ugyancsak egyöntetűen állapították meg, hogy az imperialistaellenes harc fő ereje a szocialista világrendszer és különösen a Szovjetunió — hangsúlyozta *Saarinen*.

Megérkezéskor, *Berlinguer*, az OKP főtitkárhelyettese, a küldöttség vezetője a sajtó képviselői előtt nyilatkozatot tett.

Pozitívan ítéljük meg a kommunista és munkáspártok nemzetközi értekezletét — mondotta. — Legfontosabb, hogy a tanácskozás mindenki számára bizonyította, a kommunisták képesek építő szellemben megvitatni a mai világ legelevenebb és leginkább nyilvánvaló problémáit.

A moszkvai tanácskozás ezenkívül megmutatta, hogy a problémák nyílt megvitatása, a vélemények egybevetése — — azoké is, amelyek tekintetében véleménykülönbségek vannak — és a viták széles körű nyilvánosságra hozatala mozgalmunk erejének és tekintélyének, nem pedig gyengeségének a jele. Talán ez a konferencia legnagyobb értéke — jelentette ki Berlinguer.

A szovjet lapok továbbra is vezető helyen foglalkoznak a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásával. A moszkvai tanácskozás több részvevője fejti ki véleményét a Trud hasábjain a jelen tennivalóiról. *Jesus Faria*, a Venezuelai KP főtitkára rámutat: a párt nemzetközi téren kiáll mindazoknak az erőknek a legszélesebb akcióegységéért, amelyek harcolnak az imperializmus ellen.

Muhammed Harmel, a Tuniszi KP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára a tuniszi kommunisták feladatairól írva hangoztatja: tömöríteni kell valamennyi haladó és békeszerető erőt mind az országon belül, mind pedig nemzetközi viszonylatban.

Gupta, az Indiai KP Országos Tanácsa Központi Végrehajtó Bizottságának tagja arra hívja fel a figyelmet, hogy az indiai munkásosztály számára jelenleg elsőrendű fontosságú a tanácskozás fő dokumentumának két következtetése: 1. a jelenkorban is a munkásosztályt illeti meg a vezető szerep; 2. létre kell hozni a monopolistaellenes egységfrontot. A munkásosztály és más demokratikus erők egységfrontja — húzza alá Gupta — döntő tényezővé válhat India történelmi fejlődésében.

Véget vetettek az arabellenes lélektani hadjáratnak

Miről tárgyalt Gromiko külügyminiszter Nasszer elnökkel

Szalah Gohar egyiptomi külügyi államtitkár megvitatta Vinogradov kairói szovjet nagykövettel azokat az ellenjavaslatokat, amelyeket a Szovjetunió az amerikai javaslatról adandó válaszul dolgozott ki.

Haikal, az Al Ahram főszerkesztője cikkében rámutat arra, hogy *Gromiko* kairói látogatása véget vetett a nagyszabású arabellenes lélektani hadjáratának. E kampány vezetői azt akarták elhitetni, hogy a Szovjetunió nyomást gyakorol arab barátaira az Izrael érdekeit képviselő amerikai javaslat elfogadása érdekében. Azt a látszatot akarták kelteni, mintha a Szovjetunió elejtené az arab ügyet az Egyesült Államokkal folytatott „világalku" keretében.

A Szovjetunió jól ismeri az EAK álláspontját, s nem vált szolt az USA javaslatára, hanem ellenkezőleg, Kairóval egyeztette ellenjavaslatának tervét. Ez volt a Gromiko-Nasszer-tárgyalás hátterében. A szovjet külügyminiszter megkérdezte az EAK elnökét: kívánja-e, hogy a Szovjetunió azonnal vessen véget az amerikaiakkal folytatott közel-keleti tárgyalásának? Hozzáfűzte azonban, hogy szerinte a tárgyalás folytatása hasznos, mert közelebb hozhatja az USA-t a válság világosabb megértéséhez, de egyúttal hangsúlyozta: a végső szót Nasszer mondhatja ki, hiszen a döntés az arabokra tartozik. Nasszer azt válaszolta Gromikónak, hogy a tárgyalások folytatása szerinte is haszonnal járhat, bár ez nem jelent kötelezettséget az EAK számára.

Nixon sajtóértekezlete Vietnamról és a szovjet—amerikai tárgyalásokról

Nixon elnök sajtókonferenciáján, amelyet valamennyi nagyobb amerikai rádió- és tv-adó közvetített, elhárította Clifford, volt hadügyminiszter javaslatát valamennyi amerikai szárazföldi alakulat kivonásáról Vietnamból az elkövetkezendő két évben. Nixon azt mondotta, hogy augusztusban újabb felülvizsgálatra kerül sor, s ekkor dönthetnek esetleges újabb kivonásról.

A párizsi tárgyalásokról szólva az amerikai elnök kijelentette, „nem számolhat be nyilvánosan közölhető haladásról". Az elnök hangsúlyozta, megítélése szerint egy-két hónapon belül a párizsi tárgyalásokon is történhet előrehaladás. Megkezdődhet az érdemi vita a fontos kérdésekről.

Nixon a hadműveletek intenzitásáért a felszabadító erőket tette felelőssé. Kijelentette, hogy csak „nemzetközileg ellenőrzött" fegyverszünetről lehet szó.

Nixon hitet tett a Thieu-rezsim mellett, s a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormányról szólva azt mondotta, hogy ennek létrejötte „nem hozott új fejleményt."

Nixon közölte, hogy kormánya tárgyalást javasolt a Szovjetunióval a stratégiai nukleáris fegyverek korlátozásáról. A javaslatot Rogers külügyminiszter közölte Dobrinyin szovjet nagykövettel. „Remélem, hogy a tárgyalások július 31 és augusztus 15 között megindulnak. Ami a helyet illeti, készek vagyunk elmenni Bécsbe, Genfbe, vagy más városba, amire vonatkozóan megállapodás jön létre" — mondotta. Közölte azonban, hogy nem hajlandó elhalasztani a legújabb stratégiai nukleáris fegyverek kipróbálását. Nixon védelmébe vette a Safeguard ellenrakéta-programot is.

(Folytatás az 1. oldalról.)

követő időszakban, alkalmas időpontban és megfelelő formában folytatni kell a kérdések komoly elemzését és a vélemények, álláspontok közelítését.

— Mély meggyőződésem: az itt képviselt pártok valamennyien megegyeznek abban a közös óhajban, hogy saját pártjuk, saját országuk politikájában nem kívánják a pekingi gyakorlatot megvalósítani.

— Más kérdés, hogy a mostani tanácskozáson ez az álláspont nem egyféleképpen jutott kifejezésre. Ennek az a magyarázata, hogy a világ más-más részein eltérő az egyes pártok helyzete, s ez taktikailag különböző fellépésekre vezet. Mi például tudjuk, hogy egyes, a tanácskozáson részt nem vevő kommunista és munkáspártok távolmaradásának korántsem a pekingi irányzattal való egyetértés az oka. Ennek különböző okai vannak. A Kínai Kommunista Pártnak megvolt a maga oka, ahhoz hasonló, de mégis más az Albán Munkáspárt távolmaradásának oka, és megint más okok vezették a többi távolmaradó pártot.

— A tanácskozás idején történt, illetve nyilvánosságra került kínai provokáció, az újabb határincidens, kiváltott bizonyos változást csaknem minden párt állásfoglalásában. Főként olyan értelemben, hogy még komolyabban ítélik meg a helyzetet és még nagyobb figyelmet szentelnek ennek a rendkívül fontos kérdésnek.

A Rabotnicseszko Delo, a Bolgár Kommunista Párt lapjának tudósítója Kádár János véleményéről érdeklődött: valóban áthidalhatatlan-e az egyes testvérpártok nézetei közötti eltérés, amint azt a burzsoá sajtó igyekszik beállítani. A tudósító hozzáfűzte, hogy Kádár János véleménye már csak azért is érdekli, mivel a magyar párt első titkára részt vett a kommunista és munkáspártok 1957-es és 1960-as értekezletén, s jelen volt a mostani tanácskozás 15 hónappal ezelőtti budapesti előkészítő értekezletén is.

A testvérpártok közötti nézeteltérések

— Természetesen nem tudok polemizálni a polgári sajtó valamennyi hipotézisével, amely ilyen vonatkozásban hangot kapott. Jómagam már vagy 35 esztendeje aktívan részt veszek a kommunista mozgalomban, s arra a meggyőződésre jutottam, hogy a marxizmus—leninizmus kritikai tudomány, amelynek fontos vonása a kérdések elemzése. Az elemzések pedig különbözőek lehetnek, s az eltéréseket vitákban kell tisztázni.

— Kádár János emlékeztetett arra, hogy már egy évszázada az első Kommunista Internacionáléban is óriási viták zajlottak le, s a marxizmus — a kommunista világmozgalom mégis győzelmesen haladt előre a maga útján. Mint mondta, véleménye szerint a jelenlegi nézeteltérések kiküszöböléséhez a munka, a nézetek ütközésének, az új tapasztalatok szerzésének útja vezet. S az új tapasztalatok ismét bizonyítják a marxista—leninista elvek helyességét. Ez az álláspont teljes mértékben érvényesülni fog.

Aki figyelmesen elolvassa az 1957-es és az 1960-as tanácskozás okmányait, meggyőződhet arról, hogy azokban fontos, jelentős témák szerepeltek vitakérdésként, amelyeket az élet azóta már túlhaladott, amelyek megoldódtak, vagy éppenséggel olyan mellékes kérdéssé váltak, hogy senkinek eszébe sem jut emlegetni. Meggyőződésem, hogy a jelenleg még vitás kérdések is hasonló sorsra jutnak — mondotta Kádár János.

Az imperialisták aknamunkája

A Komszomolszkaja Pravda tudósítója az imperialisták fokozódó aknamunkájára, az ifjúság körében kifejtett romboló tevékenységére vonatkozólag tett fel kérdést.

Kádár János válaszában hangsúlyozta, hogy a szocialista országok elleni aknamunka szinte minden területre — így a propaganda és a sajtó területére is — kiterjed és bizonyos, hogy a hírszerzők vonalán is folyik. Az imperialisták nem utolsósorban arra törekszenek, hogy megrendítsék ifjúságunknak a szocialista eszmébe vetett hitét. Voltaképp érthető is ez a törekvés, a kapitalizmus gazdái és prófétái ugyanis úgy gondolkodnak: ha saját országukban nem tudnak perspektívát nyújtani ifjúságuknak, ha saját ifjúságukból hiányzik a hit és a bizakodás — hiányozzék a szocialista országok ifjúságából is.

— Persze, a fiatalok szeretnek táncolni, szeretik a gyors ritmust. A nyugati rádióállomások ezt nagyszerűen kihasználják: adnak néhány perc tánczenét, a fiatalok hallgatják, s a tánczeneszámok közt „becsúsztatnak" egy-két ideológiai, diverziós tézist is...

— A Magyar Szocialista Munkáspárt természetesen mindenekelőtt ideológiai és politikai eszközökkel harcol az imperialista aknamunka ellen. Nagyon jó, és egyszerű eszközünk, fegyverünk van erre: a szocializmus legyőzhetetlen igazságának hirdetése és a szocialista gyakorlat szüntelen javítása. Ez bizonyítja az ifjúság számára, hogy biztató és szép jövő áll előtte, szebb, mint a jelen, szebb, mint amit mi láttunk.

— Mielőtt Moszkvába érkeztem volna, két és fél napot töltöttem a legnagyobb magyar egyetemen, ahol egyébként az ideológiai tárgyakat is oktatják. Voltam vendégségben a fiatalok kollégiumában is. Nos, a fiatalok nyíltan kérdeztek és és nyíltan válaszoltam. Azt tartom, nekünk nincs félnivalónk, senki kérdéseitől, a mi igazságunk erős. Ifjúságunk ezt érzi. Amikor az egyetemről visszamentem a Központi Bizottságba, azt mondtam elvtársaimnak, hogy egyetemi ifjúságunk nagyszerű és biztos támaszunk a szocializmusért vívott harcban.

— Ami pedig az imperialista hírszerző szervek speciális aknamunkáját illeti: a Magyar Népköztársaság kellő tapasztalatokkal rendelkezik az ilyen aknamunka elleni harcban.

Az Observer munkatársa az olasz delegáció vezetőjének állásfoglalásával összefüggésben az iránt érdeklődött, egyetért-e Kádár János azzal, hogy a tanácskozáson részt vevő delegációk minden vonatkozásban, tehát a nézeteltéréseket tekintve is, teljes és hű tájékoztatást adjanak a közvéleménynek.

— Teljes mértékben egyetértek — hangzott a válasz. — Mi eszerint számolunk be otthon mind a párttagságnak, mind egyébként, mert érdekünk fűződik ahhoz, hogy a kérdéseket jól értő emberek támogassanak bennünket harcunkban. Egyébként ez történik itt is: a Pravda ellenvéleményeket is közöl.

A Trybuna Ludu munkatársa arra kért választ, hogy a világ milyen jelenségeit értékelte új módon a tanácskozás.

— Véleményem szerint — hangzott a válasz — a tanácskozás vitájában a testvérpártok összessége nem a korszak egyik vagy másik kérdését értékelte új módon, hanem korunk és a nemzetközi helyzet egész aspektusát, mint ahogy az szükségszerű is, hiszen az előző hasonló tanácskozás kilenc évvel ezelőtt volt.

A PAP tudósítójának első kérdése a budapesti tanácskozás felhívásának visszhangjára és az NSZK-nak az európai biztonsággal kapcsolatos állásfoglalására vonatkozott. Kádár János utalt arra, hogy a kérdés első részéről — az Izvesztyija tudósítójának válaszolva — már elmondotta véleményét, ami pedig az NSZK-t illeti, véleménye szerint a szükséges újraértékelést az NSZK még nem tette meg.

A lengyel tudósító másik kérdése: hogyan értékeli a tanácskozás tükrében a pártok közötti kapcsolatok helyzetét?

— Véleményem szerint a tanácskozás után a pártok közötti kapcsolatok intenzívebbek, rendszeresebbek és termékenyebbek lesznek, mint amilyenek a tanácskozás előtt voltak. Meggyőződésem, hogy a világ leghatalmasabb szervezett erejének, a nemzetközi kommunista mozgalomnak és a szocialista országoknak erősödő egysége és ennek megfelelő fellépései általánosan érezhetni fogják hatásukat a nemzetközi kapcsolatokban. Mindez — véleményem szerint — a nemzetközi élet fő bajkeverőit, a legfejlettebb kapitalista országok kormányait is arra fogja kényszeríteni, hogy a békés egymás mellett élés reálisabb és járhatóbb útjait keressék. Ilyen értelemben gondolom, hogy nemcsak a pártok, hanem általában az országok közötti nemzetközi kapcsolatok is erősödni, mélyülni fognak és termékenyebbé válnak. Gondoljanak csak ezzel kapcsolatban az összeurópai konferencia kérdésében máris megindult dialógusra.

Ázsiai pártok távolmaradása

A japán hírügynökség tudósítója arról kérdezte Kádár János véleményét, hogy egyes nagy ázsiai pártok — például Japán, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság és a VDK pártja — távol maradtak a moszkvai tanácskozásról. A válasz így hangzott:

— Először is: őszintén sajnálom, hogy a három megnevezett ázsiai párt nem vehet részt ezen a tanácskozáson. Ezt azért is sajnálom, mert ez a három párt Ázsia népeinek progresszív törekvéseit, igazságos céljait fejezi ki és azokért harcol. Véleményem szerint ezek a pártok más okból és indokokkal határoztak úgy, hogy nem vesznek részt a tanácskozáson, mint a Kínai Kommunista Párt. De úgy gondolom, elhatározásukban valamilyen szerepe van annak is, hogy jelenleg Peking árnyéka vetődik rájuk.

— Ami Pekinget illeti: lehet, hogy vannak itt olyanok, akik hallottak már az én életutamról, de bizonyára sokan ismerik a magyar nép tövises útját és harcát az előrehaladásban. Kijelentem, hogy szívem mélyéből együttérzek minden becsületes kínai dolgozóval és őszinte sajnálatot és részvétet érzek irántuk. Én magam — a jelenlegi politikai vonalvezetés mellett — még rehabilitált sem szeretnék lenni Pekingben. Többször jártam Kínában. Tisztelem a kínai népet. Nagyra becsülöm szorgalmát és jóra törekvését. Ez a nép megérdemelné, és el is fogja nyerni a jobb sorsot.

A japán hírügynökség munkatársa tette fel a következő kérdést is: Mi a véleménye a Japán Kommunista Pártnak a nemzetközi kommunista mozgalomban betöltött szerepéről?

Kádár János a következőket válaszolta:

— A Japán Kommunista Párt jelenlegi politikai állásfoglalásai közül — amennyire én azokat ismerem — egyesekkel egyetértünk, másokkal nem. Értékelni lehet viszont — és én értékelem is — a Japán Kommunista Párt szándékát és törekvését a helyes álláspont kialakítására.

A sajtókonferencia utolsó kérdése, amelyet az Observer tudósítója tett fel, a következőképpen hangzott: Véleménye szerint létrehoznak-e ezen a tanácskozáson valami olyan szervet, amely a jövőben fenntartaná a kapcsolatokat az összes kommunista pártokkal?

— A kommunista világmozgalomnak, a marxista—leninista mozgalomnak — válaszolta Kádár János —, több mint százesztendős története során egyes időszakokban volt, más időszakokban nem volt központja. A mostani periódusban — itt a tanácskozáson is az a vélemény — nem volna helyes valamiféle központ létrehozására törekedni. Hogy a távoli jövő mit hoz és akkor hogyan lesz, azt nem tudom, nem prófétálhatok.

A sajtóértekezlet osztatlan tetszést keltett a hallgatóság körében, amiről a hosszan tartó elismerő taps is tanúskodott.

Ismét eredménytelenül végződött Párizsban a vietnami konferencia

Az amerikaiak fokozzák az agressziós háborút

Teljesen formális és eredménytelen volt a Vietnammal foglalkozó párizsi négyes konferencia 22. ülése.

Pham Dang Lam nagykövet, saigoni küldött és *Walsh* amerikai nagykövet továbbra is a tényeket fejtetőre állítva azt próbálta bebizonyítani, hogy nem az amerikaiak az agresszorok Vietnamban, hanem — a Vietnami Demokratikus Köztársaság, és ennek alapján megismételték a csapatok kölcsönös visszavonására irányuló követelésüket. A saigoni küldött „nyomós" érvekkel igyekezett alátámasztani, hogy a Midway-szigeti találkozón hozott döntés 25 000 amerikai katona kivonásáról, világszerte elismert „jelentős kezdeményezés". E „nyomós" érvek: egy lisszaboni fasiszta lap, a Diario de Noticias és egy izlandi „világlap", a Morgunblaid álláspontja!

Walsh amerikai nagykövet Nixon nyomán újra azt állítja, hogy az amerikai elnök a Midway-szigeti találkozón, „szélesre tárta a béke kapuját", és most a másik oldalon a sor, hogy „belépjen" rajta.

Ha Van Lau nagykövet, a VDK küldöttségének helyettes vezetője viszont rámutatott, az a „kapu", amelyet Midway szigetén az amerikai elnök megnyitott, nem a béke, hanem a háború kapuja. Az ott kiadott kommüniké ugyanis világosan jelezte, hogy Nixon továbbra is a háború „dezamerikanizálására", más néven „vietnamizálására" törekszik, azaz azt akarja elérni, hogy vietnamiak harcoljanak vietnamiak ellen, az amerikaiak neokolonialista érdekeikért. A 25 000 katonára vonatkozó döntésről is kiderült, hogy nem annyira visszavonásról, mint átcsoportosításról van szó.

Nguyen Thi Binh asszony, külügyminiszter, a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány küldöttségének vezetője tájékoztatta az értekezletet arról, hogy Európa, Ázsia, Afrika és Latin-Amerika számos különböző politikai és társadalmi rendszerhez tartozó országa ismerte el eddig a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányát és létesített vele diplomáciai kapcsolatokat. Binh asszony a továbbiakban rámutatott, hogy Nixon elnök csaknem hat hónapja tölti be tisztségét. Ez alatt az idő alatt nemcsak nem állította helyre a békét, mint azt választási kampánya idején többször is ünnepélyesen megígérte, hanem folytatta és még fokozza is az amerikai agressziós háborút Dél-Vietnamban. Folytatódnak a provokációk a VDK szuverenitása és biztonsága ellen és mértéktelenül fokozódik a „különleges háború" Laoszban. Támadásokat és provokációkat hajtottak végre a kambodzsai királyság ellen, a midwayi találkozó óta pedig fokozták a B—52-es repülőgépekkel végrehajtott bombázásokat.

Az ideiglenes forradalmi kormány külügyminisztere kijelentette, a Nixon-kormányzat továbbra is makacsul elzárkózik az elől, hogy választ adjon arra a két alapvető kérdésre, amely lehetővé teszi a dél-vietnami probléma igazságos rendezését. Nevezetesen az Egyesült Államok és az 5 táborába tartozó minden külföldi ország csapatainak feltétel nélküli kivonására és egy ideiglenes koalíciós kormány alakítására vonatkozóan Dél-Vietnamban, amely kormány helyesen tükrözné a széles nemzeti összefogást és egyetértést. Helyette az amerikai kormányzat továbbra is hiábavaló módon halálba kergeti az amerikai fiatalokat egy rendkívül barbár és erkölcstelen háborúban, amely igen sok életet és anyagi javakat emészt fel.

A rhodesiai Smith-rezsim elvakult, fajvédő kisebbsége június 20-án megrendezte azt a szavazási komédiát, mellyel önmagát az ország kizárólagos gazdájának minősítette négy és fél millió afrikaival szemben. Anglia felelőssége mérhetetlen abban, hogy ezzel „alkotmányosan" is konszolidálódott Afrikában még egy fajgyűlölő állam.

Az NDK külügyminiszterének levele U Thanthoz

Otto Winzer, az NDK külügyminisztere levélben fordult *U Thanthoz*. Ebben hangoztatja, hogy a Német Demokratikus Köztársaság támogatja az ENSZ minden olyan intézkedését, amely a világbéke megőrzését és megszilárdítását szolgálja. Winzer ismét kijelenti, hogy országa kész csatlakozni a háborús és az emberiség ellen elkövetett bűntettek elévülhetetlenségéről szóló nemzetközi konvencióhoz, amelyet az ENSZ-közgyűlés XXIII. ülésszaka fogadott el.

Az NDK külügyminisztere levélben hangoztatja, törekedni kell arra, hogy kivétel nélkül minden ország csatlakozzon ehhez a konvencióhoz. Ezzel összefüggésben felhívja a figyelmet a nácizmus újjáéledésének veszélyére az NSZK-ban.

A Lengyel Népköztársaság állandó képviseletének kérésére Winzer levelét az ENSZ-közgyűlés hivatalos okmányának minőségében tették közzé.

Megalakultak a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány szervei

A dél-vietnami „Felszabadulás" rádió adásában közölte, hogy a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány ellenőrzése alatt tartja az ország területének nagyobb részét. Megalakultak a kormány szervei — a népi forradalmi bizottságok — Saigonban, Huéban, Canthoban, számos megyei székhelyen, ami azt jelenti, hogy a városok kétharmada, az ország középterületének pedig legalább háromnegyede az ideiglenes forradalmi kormány befolyása alatt áll.

Az AFP Hanoiból keltezett jelentése szerint az Egyesült Államok vietnami háborús bűneit vizsgáló bizottság a június első felére vonatkozó jelentésében megállapítja, hogy az amerikaiak fokozzák dél-vietnami agressziójukat, és újabb merényleteket követnek el Észak-Vietnam területi integritása ellen.

Dél-Vietnamban a katonai kezdeményezés változatlanul a felszabadító erők kezében van.

Jan Marko Berlinben

Otto Winzernek, az NDK külügyminiszterének meghívása alapján baráti látogatásra Berlinbe érkezett Jan Marko, csehszlovák külügyminiszter.

Willi Stoph, az NDK Minisztertanácsának elnöke fogadta *Jan Markot*. A szívélyes, baráti légkörben tartott megbeszélésen a két országot érintő kérdésekről és a kapcsolatok továbbfejlesztéséről tárgyaltak.

VILÁGHÍRADÓ

A tárgyalások új szakaszáról írnak a francia lapok

A Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának a megalakítása után, a francia fővárosban nagy érdeklődéssel várták a Vietnammal foglalkozó párizsi négyes konferencia 21. ülését.

Ezen az ülésen szerepel először a dél-vietnami hazafiak képviseletében az ideiglenes kormány küldöttsége, amelyet *Nguyen Thi Binh* asszony külügyminiszter vezet.

Tran Buu Kiem, akit az új kormány államminiszterévé neveztek ki, sajtóértekezletén jelentette be, hogy átadta a küldöttség vezetését eddigi helyettesének, Binh asszonynak. Tran Buu Kiem különben *több részletet is nyilvánosságra hozott az ideiglenes forradalmi kormány megalakulásáról és arról a politikáról, amelyet az folytatni kíván.* Közölte azt is, hogy *a DNFF zászlaja lett a Dél-Vietnami Köztársaság hivatalos zászlaja.* Rámutatott, hogy az ország felszabadított területein megtartott kongresszus döntése egy ideiglenes forradalmi kormány létrehozásáról, *teljes mértékben megfelel a helyzet követelményeinek, megszilárdítja és betetőzi azt a forradalmi hatalmat, amely az ország egész területén már kiépült.*

Az új kormány, amely a Dél-vietnami Köztársaság legfelső végrehajtó szerve, irányítani fogja a nép katonai és politikai harcát az amerikai imperialista agresszió ellen és arra törekszik, hogy meghiúsítsa a *„háború vietnamizálására"* irányuló amerikai terveket. Magán a párizsi konferencián pedig az ideiglenes forradalmi kormány küldöttsége továbbra is követelni fogja, hogy *az Egyesült Államok végre kezdjen komoly tárgyalásokat a dél-vietnami probléma rendezéséről, a DNFF 10 pontos átfogó tervezete alapján.*

Az amerikai és a saigoni küldöttségek, első mérges hangú nyilatkozataik ellenére, továbbra is részt vesznek a konferencián.

Jelenlétükkel kénytelenkelletlen tudomásul veszik az ideiglenes forradalmi kormány megalakulásának tényét, saját mentségükre mindössze arra hivatkoznak, hogy nem érdekli őket, miképp nevezi magát a másik oldal. Több párizsi lap kommentátora azonban úgy véli, hogy *az ideiglenes forradalmi kormány megalakítása új szakaszt nyit meg a párizsi tárgyalásokon*, mert előbb-utóbb nyílt állásfoglalásra kényszeríti az amerikaiakat és ez kisegítheti a tárgyalásokat a zsákutcából.

Gondolatok a garázdaság elkövetése miatt kiszabott ítéletek szigorításáról

„Lehetnek és vannak is olyan időszakok, amikor a bűncselekmények egyes fajtái a korábbiaknál gyakrabban fordulnak elő. Ilyenek például most a durva, huligán, erőszakos cselekmények. Ezt — az egyelőre — növekvő irányzatot megállítani, e bűncselekményeket visszaszorítani az egész társadalomnak, legelsősorban az arra hivatott hatóságoknak fontos feladata. Az élet elleni, vagy más durva, garázda bűncselekmények nagy veszélyességét a társadalmi értékítélet is mélyen átérzi, ezért elvárja, hogy az elkövetők minden esetben elnyerjék a törvény által előírt méltó büntetésüket.

(Dr. Korom Mihály igazságügyminiszter nyilatkozata.)

A közelmúltban több bv. intézetben felvetődött egyes ítéletek kapcsán a kérdés: miért szabnak ki szigorú ítéletet garázdaság elkövetése miatt, hiszen „csak az történt, hogy volt egy kis utcai összetűzés, nem olyan nagy dolog ez".

Alapvetően téves az olyan szemlélet,

amely az ilyesfajta cselekményt — cselekményeket — jelentéktelenné, csekély súlyúvá igyekszik tenni.

E téves szemlélet képviselői közül figyelmet érdemel Terjék Sándor elítélt kijelentése: „Eltúlzott volt az ügy, nem történt különösebb dolog", míg Mizsák Sándor elítélt véleménye szerint „tulajdonképpen nem történt semmi! Bennünket provokáltak, én csak védekeztem".

Nézzük meg először a Mizsák-féle esetet. A bíróság visszaesőként és együttesen elkövetett garázdaság miatt ítélte el. Tényként állapította meg a bíróság:

„... oktalan hangoskodásuk rombolássá fajult, majd személyek elleni támadásba ment át ..."

Bizonyítást nyert az a tény, hogy Mizsák és társai a provokálók, nem pedig védekezők.

Vizsgáljuk meg kissé közelebbről a Terjék-féle ügyet is. Terjék Sándort a bíróság garázdaság elkövetése miatt 2 évi szabadságvesztésre ítélte. A széleskörű eljárás során ítéletileg bizonyítást nyert, hogy Terjék Sándor *„... többedmagával italozott az egyik budakalászi vendéglőben, majd távozásuk után az utcán az esti órákban belekötött a békésen arra haladó járókelőkbe, közülük egy személynek az arcába fejelt. E cselekményét november 9-én megismételte. Az újabb cselekmény következtében a sértettek egyike 18 nap alatt gyógyuló orrcsonttöréses sérülést szenvedett ..."*

Itt említendő meg, hogy Terjék Sándort garázdaság elkövetése miatt a bíróság már korábban is elítélte 1 év és 4 hónap végrehajtható szabadságvesztésre. A szabadságvesztés ideje alatt tanúsított magatartását értékelve a bíróság — akkor — úgy határozott, hogy Terjéket feltételes szabadságra bocsátotta.

Az újabb bűncselekményt a feltételes szabadság ideje alatt követte el, jól lehet, a bíróság részéről figyelmeztették: kerülje az italboltokat, a mértéktelen italozást, ellenkező esetben számolnia kell egyrészt a feltételes szabadság megszüntetésével, másrészt bűncselekmény elkövetése esetén egy újabb, de szigorúbb ítélettel.

Az intelmeket Terjék Sándor nem fogadta meg

— *Mi a véleménye az olyan emberről, aki minden különösebb ok és indok nélkül beleköt az utcán haladó békés járókelőbe, velük szemben durván lép fel, s mit szólna akkor, ha vele vagy valamelyik hozzátartozójával szemben történne ilyen eset* — kérdeztük Terjéktől.

— Becsületes dolgozókba belekötni, az utcán letámadni ok nélkül nem helyeselhető, elítélendő dolog és én sem tűrném el.

De mi is az a garázdaság, másrészt milyen magatartást kell tanúsítani, illetve milyen magatartástól kell tartózkodni annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a törvényi felelősségrevonás, annak minden következményeivel együtt.

Mit mond a törvény?

„Aki nyilvános helyen közösségellenes magatartást tanusít, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, avagy nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt — ha súlyosabb bűntett nem valósult meg — két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő."

„A büntetés három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűntettet elkövető visszaeső, vagy három vagy több személy követte el, avagy a bűntett alkalmas volt arra, hogy köznyugalmat súlyosan megzavarja. Mellékbüntetésként kitiltásnak is helye van."

A garázdaság fogalma, szóhasználata nem új a magyar nyelvben, a mindennapi életben.

A Czuczor—Fogarasi 1864-ben megjelent „A magyar nyelv szótára" című kötetben a garázdaságról így vélekedik: „... Mások személye irányában elkövetett nyereség, kicsapongó durvaság, másokba kapcálkodó, veszekedő indulatúság". Máshelyen a szótár a garázda szó jelentését így magyarázza: „... veszekedő, perlekedő, másokon házsártoskodó, szemtelen, galiba ember, aki mások jogát nem tisztelvén, s az illemet nem ismervén, mindenkibe belé kapcáskodik, mindenen keresztül jár".

A garázdaság elkövetése az elmúlt években emelkedő tendenciát mutat. Ez a megállapítás egyformán érvényes a bűntetti és a szabálysértési alakra, így fokozottabb mértékben vetődik fel a garázdaság megelőzésére irányuló társadalmi védekezés — ideértve az adminisztratív eszközök alkalmazásának szükségessége is.

A garázdaság esetében a védelem tárgya a közrend és a közbiztonság. Ennek megfelelően a törvény az olyan közösségellenes magatartásokkal szemben biztosít büntetőjogi védelmet, melyek alkalmasak arra, hogy a védett tárgyat sértsék, vagy veszélyeztessék, amely a közösségi együttélési magatartási normákat közvetlenül, durván, kirívó módon sértik.

A büntetőjogi következmények szempontjából közömbös, hogy a szándék közvetlenül megbotránkozás vagy riadalomkeltésre irányul, vagy pedig a következményekbe belenyugodva cselekedett, másrészt a bűnösség megállapítható azzal szemben is, aki önhibájából eredően ittas, vagy bódult állapotában követte el a garázda cselekményt. A garázdaság szinte klasszikus formája, a tipikusan garázda motívumból eredő elkövetés, amit

cél és indok nélküli cselekvés,

a nyilvánosság és a sértettek aránylag széles köre jellemez. A garázda ilyenkor keresi a feltűnést, szándéka közvetlenül arra irányul, hogy minél drasztikusabban, feltűnőbben fejezze ki a rendezett életviszonyok, az alapvető társadalmi együttélési szabályok semmibevételét. Akarja — különösen alkoholos állapotban — a botrányt, törekszik, hogy minél nagyobb felháborodást, vagy riadalmat keltsen, s mintegy botrányhősként tetszeleghessen önmaga és társai előtt. Nyilvánvaló, hogy az ilyen kifejezett, egyenes szándékkal elkövetett garázda magatartások társadalomveszélyessége a legnagyobb, a közrendet és a közbiztonságot ért sérelem ez esetben a legmeghatározottabb.

Figyelemre méltó ezzel kapcsolatban, hogy a Legfelső Bíróság 6. számú irányelve — amely a bíróságok felé kötelező érvényű — kiemeli, hogy a többszörösen visszaesők között nagyobb a társadalomveszélyessége, azoknak a garázda, a társadalmi együttélés szabályait semmibevevő, iszákos egyéneknek, akik erőszakos, az élet vagy testi épség elleni bűntetteket követnek el. Ennek jelentőségét nem lehet lebecsülni következmények nélkül.

Az eddig elmondottak között több esetben került szóba a szocialista erkölcs, ezért indokolt ezzel kapcsolatban is kifejteni néhány gondolatot. Le kell szögezni, hogy társadalmunkban a szocialista erkölcs a mai, holnapi általános magatartásunk reális etikája. A felelősség alapja a társadalmi elkötelezettség, a jogok és kötelességek ismerete.

Az erkölcs az emberi cselekvés egyik oldala. Az erkölcsi viszony az emberi együttélés szabályozásának egyik formája. Nem egyszerűen tükrözi az egyén és a társadalom meghatározott érdekeit, de egyidejűleg olyan magatartásra ösztönöz, amely túlmutat a helyi, szűkkörű érdekeken és a társadalmi érdekek érvényesítésére késztet. Az erkölcs tehát feltételez többféle magatartást, meghatározott mozgási területet, választási lehetőséget.

Szabályozó szerepe

abban nyilvánul meg, hogy az egyént a társadalmilag hasznosabb, értékesebb magatartásra ösztönzi. Az erkölcs a cselekvés szabályozására irányul, mert az ember gyakorlati magatartását hivatott megokolni és a társadalmi kapcsolatokban ölt testet. Az erkölcs egész problémája a cselekvésbe torkollik, vagyis a tett az erkölcs hordozója, mércéje és valósága.

Az erkölcsi normák a társadalmi elvárásokat feltétlen formában fejezik ki, olyképpen, hogy meghatározott magatartásokat ír elő.

Az erkölcsi megítélés eleven gyakorlata a társadalom erkölcsi szilárdságának nélkülözhetetlen feltétele és a közvélemény képviseli azt a reális erőt, amely a társadalmi elvárásokat a gyakorlatban érvényessé, kötelező erejűvé teszi, tekintélyével megerősíti, amely érvényt szerez a különböző erkölcsi követelményeknek, súlyosabb sérelem esetén pedig a törvény erejével kikényszeríti a büntetés alkalmazásával.

Az egyén erkölcsi tudata nem egyszerűen ismeretek összege, hanem meggyőzés, világnézetének szerves része, alkotó eleme, amelyben az egyén erkölcsi érettségének megfelelően fogalmazódnak egy egyénnek az élet céljáról, értelméről, saját egyéni küldetéséről, elkötelezettségéről alkotott nézetei, felfogása a boldogságról, barátságról, az emberek közötti kapcsolatok természetéről.

Dr. Zs. F.

A Heti Híradó XIII. évfolyam, 23. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: ... **őslénytantudósnak termett, s mert könyvelő, bizonyára elkönyveli nagy sikernek.**

A keresztrejtvény helyes megfejtői közül az alábbiak nyertek egy-egy könyvjutalmat: **Szőke Ferenc** elítélt Bv. Intézet Márianosztra, **Bereczky Sándor** elítélt Márianosztra Bv. Intézet, **Makódi András**, Főv. Közp. Bv. Int., **Kiss Jenő** elítélt Főv. Közp. Bv. Intézet, **Lafferton Andor** elítélt Bv. Intézet Balassagyarmat.

„Azt hittem, mindenkinek jót teszek..."

Ma is szinte előttem van a meglett, ötven esztendős férfi, amint interjú közben könnyeit potyogtatva igyekezett bizonyítani: hallatlanul fáj neki az elherdált ifjúsága, soha nem tudja megbocsátani magának azt, hogy szegény édesanyját olyankor hagyta magára, amikor nagyon kellett volna mellé valaki. Maholnap egészen tehetetlen lesz; ha megszomjazik, vajon ki visz neki egy pohár vizet? De jövök már, mama, bízzál bennem, utoljára teszek fogadalmat: melletted maradok az utolsó percedig. Megérdemled, hogy törődjek veled, hiszen te mindig jó voltál hozzám.

Sok év vergődése érződött minden mondatából ennek az embernek.

Figyelmet érdemelt a szándéka,

amely arra engedett következtetni: szeretné visszanyerni az emberek hitét, bizalmát, szeretné felküzdeni magát a tisztességes emberek nagy közösségébe.

— Vállalom a legnehezebb fizikai munkát is, ha kell, legyek segédmunkás valamelyik építőipari vállalatnál, nem ez a lényeg: hanem az, hogy nyugodt éjszakáim legyenek, az, hogy a műszak végén úgy mehessek haza, hogy barátságos otthon, nem pedig idézés vár.

Abból kiindulva, hogy ez az ember több mint tíz évet töltött büntetésvégrehajtási intézetben, nem kételkedhettünk a szándék őszinteségében, abban, hogy úgy is érzi, ahogy mondja.

Hónapok teltek el, amikor a 7-es autóbuszon egyszer összehozott bennünket a véletlen. Éppen hogy köszöntünk egymásnak. Le kellett szállnia a következő megállóban. Napszemüveg, sötétszürke öltöny, hófehér ing, könnyű nyári cipő — ahogyan magam is elképzeltem az utolsó beszélgetés alkalmával, a szabadulása után. Ő mondta, hogy nagyon szeret elegánsan öltözni. Más szemmel nézik az embert. „Nekem pedig ez rendkívül fontos..." Nem törődtem a megjegyzéssel, nem kerestem mögötte semmit. Annyit válaszoltam rá: igaza van.

Ismét elszaladt néhány hónap. Szokásomhoz híven, a napilapok hírrovatát olvasgattam a reggeli órákban, amikor megütött egy ismerős név. Magánszemélyek sérelmére elkövetett többrendbeli csalásért vették őrizetbe. Hiszékeny embereket mintegy kétszázezer forinttal károsított meg. Komoly kapcsolataira hivatkozva vette át a pénzt azoktól az emberektől, akik családi vagy társasházat építettek, hogy

ő mindent el tud intézni.

Bízzák csak rá az engedélyek kiadatását, a tervek elkészítését, az anyagbevásárlást, hamarosan tető alá kerül a házuk.

Tekintettel arra, hogy hasonló bűncselekményekért már több esetben kapott ítéletet, a bíróság hét évben állapította meg az újabb szabadságvesztés büntetés mértékét, amelyet szigorított börtönfokozatban kell letöltenie.

Nem azért állítottuk most meg néhány szóra, hogy fátyolos hangú bűnbánatot hallgassunk tőle. A történtekkel kapcsolatos véleményére voltunk kíváncsiak. Érezte ő is, hogy a siránkozással esetleg nevetségessé tenné magát, igyekezett hát úgy viselkedni, mintha semmi különös nem volna abban, hogy ismét ilyen körülmények között találkozunk.

— *Hogy van a mama?* — Hangzott el ilyen kérdés is, mire így válaszolt:

— Ó, egészen jól bírja magát az öreglány. Nyolcvan éves lesz lassan, de bizony ő még dolgozni akar. Dolgozik is. Hiába mondom, illetve írom neki, hogy pihenjen már, nem ér semmit. Megy, mert így szokta meg több mint ötven esztendő alatt. Ilyenek a mai öregek. Vajon mi is ilyenek leszünk?

— *De mit is csinálna odahaza — egyedül ...*

— Vettem én neki televíziót.

— *Gondolja, hogy a tv minden?*

— Értem, tisztelettel. Emlékszem a régi beszélgetésünkre. Nincs értelme a magyarázkodásnak.

— *Kérte valaki?*

— Pedig amikor arról beszélgettünk, hogyan képzelem el a jövőt, én mindent őszintén mondtam el.

— *De a megvalósításhoz erő, akarat, kitartás kellett volna.* Sajnálatra méltó az olyan ember, akiből ezek a tulajdonságok hiányoznak. Inkább ne hozakodjék elő hangzatos elképzeléseivel, ha nem érzi, hogy képes lesz azokat megvalósítani. Nem csupán az újabb bűncselekményével

okozott ismét súlyos csalódást

a mamának, hanem azzal is, ahogyan igérte neki a szép, nyugodt holnapot a szabadulás előtt.

— Higgyék el, én mindig jót akartam az embereknek. Meg voltam győződve arról, hogy a javukat szolgálom, amikor segíteni igyekeztem rajtuk. Haladt is szépen az építkezés. Volt ott minden, ami kellett a zavartalan munkához.

— *Meddig?*

— Hát végig.

— *Később leállt az építkezés. Nem tudták tető alá húzni a házat.*

— Az már nem az én bűnöm.

— *Nem?*

— Engem letartóztattak.

— *Azért még lehet az ön bűne.*

— Hogyan lehetne?

— *Kétszázezer forint sok pénz. Mennyi építőanyagot adnának érte? Ezt önnek igazán könnyű kiszámítani.*

— Nagyon sokat. Két szép családi házat építhet belőle az ember, ha okosan gazdálkodik, és maga is besegít a munkájával.

— *Annál az építkezésnél segítettek a tulajdonosok?*

— Mindig.

— *Kinek a bűne hát, hogy az annyira várt otthonba nem lehet beköltözni, hogy a határidő alaposan megváltozott a nagy sikkasztás miatt? Drága kiszékenység volt ez a részükről. De meg kellett fizetnie a bizalom kijátszásáért is. Újabb hét kemény esztendő. Akar valamit mondani?*

— Mit mondhatnék. Elmúltam ötven éves, csaknem hatvan leszek, amikor szabadulni fogok. Egy megöregedett ember hagyja majd el az intézetet, akinek már se ereje, se lehetősége nem lesz ahhoz, hogy még egyszer újra kezdje. Abban bízhat még, hogy tud majd annyit dolgozni, hogy a nyugdíjhoz szükséges szolgálati ideje meglegyen.

Ha tud, ha még futja az erő, az egészség, ha nem kerül vissza ismét ...

—ács

KÉT DÁTUM:

1968 június, Dunaújváros

„... Jó szórakozást, sok szerencsét az életben... Egy év múlva találkozunk ..."

1968. június 22-én megjelenő számunkban egész oldalas képes riportban számoltunk be a szabadságvesztés büntetéséből szabadult Németvölgyi István helyzetéről.

A bíróság Németvölgyit öt évre kitiltotta a főváros területéről. Szabadulása után Dunaújvárosban telepedett le.

Hosszú időn keresztül beszélgettünk megváltozott életkörülményeiről. Jártuk a várost, megmutatta a munkahelyét, a szállodának is beillő üzemi szállót. Beszéltünk vezetőivel, akik a megelégedés hangján szóltak munkájáról, magatartásáról. A látottak, a tapasztalatok, a tények alapján bíztunk abban, hogy a többszörös büntetettség ellenére megállja a helyét, és végleg gyökeret ereszt Dunaújvárosban.

Elég akaraterő volt benne. Belátta, hogy az életben egyedül csak becsületes munkával, tisztességes magatartással lehet előbbre jutni. A beszélgetés alapján az a meggyőződés alakult ki bennünk, hogy reálisan mérlegelte helyzetét. Nem idillikus álmok után futott. Tudta, hogy máról holnapra, rövid néhány hónap alatt nem lehet bepótolni a börtönben töltött évek kiesését. Ezzel kapcsolatban elmondotta:

„Dolgozom, fizetésemet beosztom, és félre is tudok tenni. Úgy érzem, ezzel alapozhatom meg az elkövetkezendő éveket. Nem mondom, fájó szívvel nézem, hogy itt előttünk boldog házaspárok sétálnak, kisgyerekekkel, nekem meg nincs senkim. Az egyedüllét még itt is fájó. De sokkal-sokkal jobb, mint a börtönben volt ..."

1969 június, Márianosztra

Ígéretünkhöz híven, egy év után ismét felkerestük Németvölgyi Istvánt. Dunaújváros helyett azonban a márianosztrai bv. intézetben találtuk meg. Négyéves szabadságvesztés büntetését tölti zsebtolvajlásért.

— *Hogyan történt?*

— Dunaújvárosban mindenem megvolt. Szerettem a várost, a munkahelyemen megbecsültek, nem éreztették korábbi előéletemet. Nem sokkal utolsó beszélgetésünk után, Dunaújvárosban találkoztam egy börtönből szabadult asszonnyal. Magányosan élt ő is, Szekszárdon, szép családi házban. Elhatároztuk, hogy összeköltözünk. Szeptember 12-én kiléptem a Vasműből és leköltöztem Szekszárdra. Itt a Hídépítő Vállalatnál helyezkedtem el. Eleinte nagyon jól megértettük egymást, és úgy éreztem; összekerülésünk nem csak futó kaland, hanem tartós, egész életre szóló kapcsolat lesz. Munka után a kertben dolgozgattam, egyszóval kiegyensúlyozottnak, talán mondhatom, boldognak éreztem magam. A későbbiek folyamán különböző nézeteltérések adódtak köztünk. Szakítottunk. Elutaztam édesanyámat meglátogatni. A vonat indulásáig még több órám volt. Az indulásig az időt együtt töltöttük. Sörözgettünk. Kissé illuminált állapotban szálltunk fel a vonatra. A fülkében rajtunk kívül nem volt más. Én szálltam le korábban. Észrevettem, hogy a tanár mélyen alszik. A kabátja a fogasra volt akasztva. Nem tudom megmondani, de valami ellenállhatatlan vágyat éreztem, hogy a zsebéből kiálló százforintost kivegyem. Amikor benyúltam a zsebébe, összegyűrve kétezernyolcszáz forintot találtam. Leszálltam a vonatról. A csatlakozásra vártam, amikor a rendőrség elfogott. Hogy miért tettem? Nem tudom.

— A bíróság első fokon négy évi szabadságvesztésre ítélt. Nagyon súlyosnak találtam, megfellebbeztem. A másodfokú bíróság azonban helybenhagyta az ítéletet. A feltételes szabadságra bocsátásból kizártak. A pénz maradéktalanul megvan. Nagyon súlyosnak találom a büntetésemet — mondotta Németvölgyi István.

Bővebb kommentárt nem kell fűzni a szomorú esethez. A tények önmagukért beszélnek.

— ZIMM

50 ÉVE TÖRTÉNT

A dicsőséges Tanácsköztársaság

VISSZAVONULÁS

A történtek előzménye a Clemenceau- (Klemanszó) jegyzék volt. A párizsi békekonferencia nevében küldött második jegyzék a hadműveletek beszüntetésére, a megjelölt határok mögé való visszavonulásra szólította fel a magyar kormányt, s igéretet tett arra, hogy a „román csapatokat abban a pillanatban visszavonják, mikor a magyarok kiürítik Csehszlovákiát".

Ez a jegyzék látszólag valamiféle egyensúlyt igyekezett teremteni a Magyar Tanácsköztársaság és az őt megtámadó beavatkozók között. Semmiféle biztosítékot nem ajánlott a visszavonulás esetére, viszont fenyegetésnek is beillettek a jegyzéknek azok a sorai, amelyek azt célozták, mi lesz akkor, ha a magyar kormány ennek nem tesz eleget: „Ha a szövetséges és társult hatalmak — hangzott a felszólítás —, helyszínen levő képviselőik információja alapján június 14-ének delétől számított négy napon belül nem értesülünk arról, hogy e rendelkezést tényleg végrehajtották, úgy szabadságukban állónak tekintik, hogy előrenyomuljanak, vagy bármely más intézkedést tegyenek, amely az igazságos béke biztosítására alkalmasnak látszik".

Nem kisebb kérdésről volt tehát szó, mint hogy állást foglaljanak a felszólítás elfogadására és a háború befejezése, illetőleg a visszautasítás és a háború folytatása között.

Ezt az életbevágóan fontos kérdést a pártvezetőség ülésén is megvitatták, ahová meghívták Stromfeld Aurél ezredest, a Vörös Hadsereg vezérkari főnökét, aki a diadalmas Északi Hadjáratot vezette. Stromfeld a jegyzék visszautasítása mellett foglalt állást. Fölébredt benne a győzelmes katona, aki munkája sikerét látta veszélyeztetve a visszavonulásban. Kun Béla a csapatok visszavonása mellett érvelt: „Az volt az elgondolásom, hogy egy Breszt—Litovszk-szerű békét kell elérnünk. Ezalatt rendbehozzuk belügyeinket, elintézzük nagyjából az ellenforradalmat, és különösen rendbehozzuk a hadsereget, kivárjuk a hadihelyzet jobbrafordulását Oroszországban, s a nemzetközi forradalom újabb győzelmeit nyugaton".

Kun Béla a belső helyzet megszilárdítása miatt szavazott ilyen halogató, időnyerő béke mellett. A szociáldemokraták természetesen a béke mellett szavaztak, de egészen más indokokból, célokból, mint Kun Béla. Böhm Vilmos hadseregfőparancsnok „a napok óta beérkező bomlási jelentésekről" beszélt. Pedig június 16-áig semmiféle bizonyíték nincs arra, hogy bármilyen bomlási folyamat megindult volna.

Június 14-én pedig, amikor a Forradalmi Kormányzótanács összeült — és határozatot hozott a Clemenceau-nak adható válasz ügyében, sokan a lélegzetvételnyi szünetben reménykedtek, amelynek Kun Béla hangot adott, amely lehetővé teszi majd az erők rendezését és az újabb harcot a végső győzelemért. A remények azonban nem teljesültek. A Kormányzótanács június 29-én határozatot hozott a visszavonulásra, de Kun Béla még mindig nem kapott Clemenceau-tól választ arra, hogy a románok támadásával szemben milyen biztosítékot fog nyújtani.

Amikor a Kormányzótanács megbízottja visszatért a frontra, azt tapasztalta, hogy a csapatok harckészsége, a katonák hangulata sokkal jobb, mint amilyennek Böhm nyomasztó helyzetképe alapján gondolták.

Szamuely Tibor mély elkeseredéssel állapította meg: „A külpolitika támaszát, a hadsereget, sikerült belső aknamunkával meggyengíteni, megingatni, a lába alól a talajt kihúzni." Tulajdonképpen nem is a visszavonulási parancs kiadása volt az igazi probléma, bár ez sem volt lényegtelen tény, hanem az, hogy a hadsereg morálját mind az ellenforradalmárok, mind pedig a hadseregben megbúvó reakciós érzelmű tisztek megítélésével és fedezésével, a jobboldali vezetők aknamunkája és kétszínűsége szétforgácsolta. A visszavonulást elrendelő parancs már csak pont volt az i-betűn. És június 30-án a Vörös Hadsereg északi csapatai megkezdték a visszavonulásukat.

A Forradalmi Kormányzótanács egy kiáltvánnyal fordult a katonákhoz, amelyben a visszavonulás szükségességét indokolja, és fegyelemre, kitartásra, harci elszántságuk megőrzésére hívta fel őket. Ez a felhívás nem tudta a vöröskatonák többségének mély elkeseredését eloszlatni.

A visszavonulás általában rendben folyt le. Bár az ellenség — a megállapodásokat megszegve —, néhány helyen megtámadta a visszavonuló csapatokat, nagyobb összecsapásokra nem került sor.

Stromfeld Aurél, akinek a neve elválaszthatatlanul kapcsolódott a Vörös Hadsereg oly sok diadalához, a visszavonulás után elhagyta a beosztását. Stromfeld távozása a vezérkar éléről, ekkor még előre nem látható, katasztrofális következményeket vont maga után.

A visszavonulás nyomasztó hatást gyakorolt a hadsereg katonáira. Az északi területek kiürítése igen érzékenyen érintette azokat a katonákat, akiknek szülőföldje a imperialista megszállás alá került. Mindenfelől az elkeseredés hangjai hallatszottak, amelynek egyes-egyedül a proletariátus árulói örültek. Mert tovább tudták terjeszteni a defetista hangulatot és végezni tudták romboló munkájukat.

1932-ben Kun Béla is elismerte, hogy helytelen volt a csapatok visszavonása és hogy Clemenceau manővereire nem feleltek ellenmanőverrel, nem igyekeztek időt nyerni tárgyalások útján, mielőtt az antant garantálta volna igéretének teljesítését. A Tanácsköztársaság mégis három hétig tartó lélegzetvételhez jutott. De ez volt az utolsó lélegzetvétel, mert ezt követően az állandó külső és belső nyomás a fiatal Tanácsmagyarország lehelletét is kiszorította.

S. Gy.

A szabadulás közeledtével

A férfit, akivel a fentiekről beszélgettünk, Pálhalmáról szállították a fővárosi bv. intézetbe, kényszerelvonó-kezelésre. A törvény ugyanis előírja, hogy akit a bíróság kényszerelvonó-kezelésre is ítélt, a kezelést a szabadulás közeledtével kell végrehajtani.

Emberünk negyed feltételest kap. Kettős ok az öröme, — gondolhatnánk.

— Elvállam már korábban, nincs feleségem, csak élettársam. Most már lehet, hogy az sincs, mert azt mondtam neki: katonának visznek és valószínű, megtudta az igazat...

— Hol laktak?

— Albérletben...

— Az élettársa ott maradt?

— Nem. Ahogy értesültem, ő viszament a szüleihez.

— Akkor az albérlet se biztos?

— De, a volt feleségem nővére rendezte...

Bonyolult viszonyok, kapcsolatok a magánéletben... Sok tisztázásra váró dolog, ami jobb lenne, ha a szabadságvesztés idején tisztázódnék.

Nézzük a másik — nem kevésbé lényeges —, dolgot, amely szintén a szabaduló szilárd támpontja lehet a szabad élet kezdetén:

— A MÁV karbantartó részlegénél dolgoztam. Szerettem ott dolgozni, szeretnék továbbra is, de nem lehet. Nem is bánom. Majd elmegyek a magasépítőkhöz, ott bizonyosan alkalmaznak.

— Bizonyosan...?

— Két ember is visszajött már, mióta bent vagyok. Azok mondták, hogy milyenek a lehetőségek...

— Jó, ha az ember tájékozódik, mielőtt döntene. De nem mindegy, hogy honnan meríti tájékozottságát.

Szabadulás előtt mindenkinek adott a lehetőség, — sőt, kötelező! —, hogy ha személyesen nem is, levélben kapcsolatot teremtsen leendő munkaadója megbízottjával.

Emberünknek is sürgősen ezt kell tennie, — a nevelője is felhívta már a figyelmét erre —, ha a kiérdemelt negyed feltételessel kétség nélküli bizakodással akarja átlépni a szabad élet küszöbét.

Akiknél mind a magánélet, mind az elhelyezkedés kérdései kuszáltak, azok könnyebben útvesztőbe tévedhetnek.

— szi

Ígérni kevés — bizonyítani kell!

(Tudósítónktól)

Ilcsik Dezsőt súlyos testi sértés és hivatalos személy elleni erőszak bűntette miatt ítélte el a bíróság — A szabadságvesztés ideje alatt fegyelmezetten viselkedett, szorgalmasan dolgozott, családjával rendszeres kapcsolatot tartot fenn, részükre pénzt küldött haza. Ezeket a körülményeket mérlegelte a bíróság, amikor feltételes szabadságot engedélyezett részére.

Mint ismeretes, a jogszabály lehetővé teszi a bíróság számára, hogy az általános magatartási szabályokon túlmenően, ha indokolt — külön magatartási szabályokat is meghatározzon a feltételes szabadságra bocsátott elítélt részére.

Ez történt Ilcsik elítélt esetében is. A bíróság — figyelemmel a bűncselekmény elkövetési módjára — szükségesnek látta, hogy külön szabályként a feltételes szabadság időtartamára eltiltsa őt mindennemű nyilvános és nem nyilvános szórakozó hely látogatásától.

A feltételes szabadság kihirdetésénél

Ilcsik ígéretet tett

arra, hogy a magatartási szabályoknak eleget tesz. Ám hamar megfeledkezett erről az ígéretéről, nem vette komolyan a bírósági figyelmeztetést, határozatot.

Hazaérkezése után a második napon dolgozott, fogatosként a termelőszövetkezetben. Munka közben — amint ez gyakran megtörténik az ilyen munkakörben dolgozó emberekkel —, betért egyik-másik vendéglőbe, italboltba. Először csak azért, hogy cigarettát vásároljon. Később azután ilyen alkalommal már 1-2 pohár sört, vagy bort is fogyasztott. A rendőrségnél jelentkezési kötelességének sem tett pontosan eleget. Ezért nem is érte meglepetésként, amikor a megyei bíróság a feltételes szabadságát megszüntette.

Ilcsik most szomorkodik

Bár a magatartási szabályok többszöri, tudatos megsértésének tényét elismeri, mégis úgy érzi, méltánytalanság történt az ügyében. A környezetében élő emberek és a rendőrség rosszindulatával magyarázza a történteket. Most már — a vele folytatott beszélgetés hatására — elismeri, hogy nem mások rosszindulata, hanem saját fegyelmezetlensége juttatta a jelenlegi kellemetlen helyzetébe. Az a pár pohár sör...

Késő a bánat! A felelőtlenség, a magatartási szabályok megszegésének következményeit viselnie kell. Nem titok — hiszen ezt neki is tudomására adták —, hogy a rendőrség és más hatóságok, társadalmi szervek ellenőrzik a feltételesen szabadultak magatartását, életvezetését, munkáját.

Sokszor elmondtuk már, s ez eset kapcsán megismételjük; a feltételes szabadság ideje alatt az elítélt még büntetését tölti — csak számára kedvezőbb körülmények között. Ezekkel a kedvezőbb körülményekkel élni kell, a társadalomba való mielőtti teljes beilleszkedés érdekében. És nem visszaélni, amint ezt Ilcsik Dezső tette!

Gy. F.
nevelő

Neki szántam...

Egyik elítélt társammal, aki 1968. március elején szabadult, április közepén újra itt találkoztam. Igy panaszkodott:

— A feleségem az oka mindennek. De ha kimegyek, kinyírom a gyerekekkel együtt!

Elítélt társamat nem nevezem meg. De véleményem szerint nem ártana, sőt állítom, hasznos lenne, ha szabad idejében olvasna, értékes tanulságokat szűrne le magának a jövőre vonatkozólag. Ajánlom például Gárdonyi Géza műveit. Magam is sokat olvastam az „Egri csillagok" halhatatlan írójának elbeszéléseit, regényeit és nem eredménytelenül. Számos elbeszélésnek főszereplője nem ember, hanem kutya. Miért választotta Gárdonyi ezt a háziállatot? Valószínű azért, mert ennek az állatnak számos olyan jó tulajdonsága van, ami nagyon sok emberből hiányzik.

— Alább dióhéjban elmondom Gárdonyi egyik örökszép elbeszélését:

...„A két ló vontatta szekér már messze járt a falutól, mikor a fiatalasszony észrevette a kocsi után sompolygó kutyát. A gazda nem örült a felfedezésnek, hiszen őrizetlenül maradt a ház, mert valamennyien a városba tartottak. Leszállt a kocsiról és kövekkel dobálta. Az állat elmenekült a kövek és a durva szidalmak elől, de leült és sóvár szemekkel bámult a kocsi után. A gazda visszaült a helyére, s a lovak szapora ügetéssel igyekeztek a város felé. Visszapillantva látták, hogy a kutya kissé elmaradva ugyan, de nem tágítva követi a kocsit. A gazda belenyugodott a változtathatatlanba. A kutya eljött, itt van, legalább vigyáz a kocsira, amíg ők a vásárt járják.

Már késő délutánba hajlott az idő, amikor visszakerültek a vendéglő udvarába, ahol az istállóban a két ló ropogtatta az abrakot. Már éppen indulófélben voltak, mikor a fiatalasszony keresni kezdte a kutyát. A hívásra az eb előjött. Szájába vaksi kis kölyköt tartott, s könyörgő tekintetet vetett a kocsin ülőkre. Megértették a történteket. Távollétük alatt a kutya öt kis nyöszörgő kölyköt hozott a világra. A család megszánta az állatot, egy kölykével együtt felvették a kocsira, a többit, mint felesleges jövevényt, sorsukra hagyva — hazafelé indultak.

A kutya eleinte mindenáron le akart ugrani a kocsiról, de erős kezek fogták. Késő este volt, amikor a család hazaérkezett. A kutya kölykével együtt az istállóban kapott helyet, friss, puha szalmaágyon. Másnap reggel a gazda kiment az istállóba. A jászol alól nyüszörgés szűrődött füléhez. Tekintete a kutyát kereste. A jászol alatt pillantotta meg, de furcsának találta az állat merevségét. Közelebb lépett. A kutya szemei megüvegesedve bámultak a semmibe, s emlői alatt öt apró kis kölyök mozgott esetlenül.

A gazda megilletődve nézte a kimúlt állatot, s rövid számvetést csinált: a falu a városról tizennégy kilométer távolságra feküdt. Oda-vissza tehát huszonnyolc kilométer. Az éjszaka folyamán a kutya négyszer futotta be ezt a távolságot, az összesen tehát százhuszonkét kilométer utat futott be kölykeiért, s ez az életébe került, de mind az öt kölykét hazahozta...

Eddig szólt az elbeszélés, s az én levelem. Akinek szántam, bizonyára megérti, miért éppen ezt az elbeszélést mondtam el.

Varga Gyula elítélt
Főv. Közp. Bv. Int.

Hosszú út volt...

SZÉP FELADAT A NEVELŐ TISZTÉ. Kívülálló nem tudja elképzelni ennek a munkának a szépségeit. Emberekkel, nehéz emberekkel kell foglalkoznia. Megkönnyíteni az útjukat a szabadulás utáni beilleszkedésbe, segíteni őket, biztatni a megtorpantakat, büntetni, dicsérni, egyszóval: embereket formálni. Minden emberhez másképpen kell közelíteni, meg kell tudni találni a kulcsot a bizalomhoz, amely a legfontosabb ahhoz, hogy hatni lehessen. A munka akkor eredményes, ha a börtönben nem találkozunk többé neveltünkkel, és saját munkánk kudarca is, ha visszakerül olyan ember, akiben bíztunk, akit úgy bocsátottunk útjára, hogy megértette a becsületes élet követelményeit.

Az emberek sorsa nemcsak a börtön falain belül érdekel, hanem a szabadulás után is, ezért örülünk, ha írnak, megkeresnek problémáikkal, tanácsot kérnek, beszámolnak életükről.

Néhány hete Veszprémben jártam. Arra is jutott időm, hogy meglátogassak az egyik közeli községben egy volt elítéltet, aki tizenöt évet töltött börtönben és nem hallottam sorsáról, hogyan boldogul az életben, hiszen idestova öt éve szabadult.

FÉLÓRA AUTÓBUSZOZÁS UTÁN érkeztem a kis községbe, melynek szép, rendezett utcái, jól gondozott kertjei mutatták, hogy lakói rendszerető, dolgos emberek. Rövid érdeklődés után megtaláltam a keresett házat. A nyitott kertkapun belépve, két kisgyerek csodálkozó szemei fogadtak. Kopogtattam a konyhaajtón, csinos, 30 év körüli asszony nyitott ajtót. Némi aggodalom, egy kis ijedtség látszott szeméből, mikor elmondtam, hogy férjét keresem.

— Vontatón van, még nem jött haza. Miért keresi, honnan jött?

— Régi ismerőse vagyok, hosszú ideig voltunk együtt, beszélni szeretnék vele.

— Üljön le, azonnal jön. Ma még nem evett.

A konyhában körülnéztem. A lakás belülről is mutatta, hogy rendszerető népek lakják. Ragyogó tisztaság. Új konyhabútor, az üvegajtón bepillantva egyszerű, de gondozott szoba. Az asszony tettvett körülöttem, de ezzel inkább zavarát leplezte, mert az ebéd már készen várta a ház urát. Fél szemmel engem méregetett, vajon kiféle-miféle lehetek.

A feszélyezett helyzet hamar véget ért, mert megérkezett a házigazda. Meglepte a viszontlátás.

— Jó napot, főhadnagy úr! Elvtársnak is szólíthatom? Azt hiszem, már századosnak is előlépett?

— Múlik az idő...

AZ ASSZONY MEGNYUGODOTT. Mindjárt kínálni kezdett. Aztán gyorsan magunkra hagyott bennünket és látszott; a gyerekekre való hivatkozás inkább csak ürügy a számára, hogy egyedül lehessünk.

A férfin most tekintettem végig alaposabban. Zömökebb lett. Látszott rajta a magabiztosság, kiegyensúlyozottság.

A kezdeti udvariaskodás után kezdett a hangulat felengedni köztünk, kezdtük megtalálni egymást. Büszkén nézett körül portáján, mintha azt mondaná: *„Nézd, mire vittem öt év alatt. Ez mind az én alkotásom, ez az én munkám eredménye!"*

Az első találkozásunk másképpen zajlott le. Akkor még fiatal, 20 év körüli legény volt. A legsúlyosabb bűnért: emberölésért került börtönbe. Féktelen, öntelt természete sodorta bűnbe. Nap mint nap fegyelmezetlenkedett. Gyakran a munkát is megtagadta. Kemény, önfejű természetét a legszigorúbb büntetés sem törte meg. Különösen hozzáférhetetlen lett, mikor a felesége beadta a válókeresetet. Fiatal házas volt, gyerekük már elítélése után született meg, nem is ismerte. A válás kimondása után öngyilkosság gondolatával foglalkozott, haragudott az emberekre, gyűlölte a világot. Zárkatársaival gyakran összeverekedett, emiatt is napirenden voltak a fenyítések.

MA MÁR NEM IS TUDOM, mikor állt be a fordulat kettőnk viszonyában, de egy idő után érezni kezdte, hogy a vele való foglalkozás, de még a kemény ség is az ő érdekében történik. Feloldódott és kezdett bizalommal lenni. Megfelelő munkát kapott az intézet asztalosműhelyében. Vadul dolgozott, szeszélyes indulatait itt vezette le. Később művelődött, elvégezte hiányzó iskoláit és a kölcsönös bizalom megteremtése után egyre inkább a jövőt terveztük. A börtönben fordulatot jelentett számára, hogy az utolsó másfél évet a mezőgazdasági munkahelyen töltötte, ahol a traktorvezetői szakmát elsajátította.

Most a csinos házban — gondolom —, nemcsak én, hanem ő is végiggondolta életének sötét éveit. De ezek az évek faragtak belőle rendes embert a társadalom számára. Érezte, hogy írni kellett volna sorsáról, hiszen közösen terveztük az új életet, ezért mentegetőzött.

— Elnézését kérem, amiért nem írtam, úgy éreztem; el kellett felejteni mindazt, ami a börtönre emlékeztet.

— Számomra mindennél többet mond az, amit itt látok.

EKKOR MEGOLDÓDOTT A NYELVE. Elmondta, hogy hazatérése után egy más világ várta. A szülők meghaltak, elvált felesége újra férjhez ment, már három gyermeke van. Saját fiát is az új férj nevelte és már őt tekintette apjának. A világ azonban mégis befogadta. A tsz-elnök felkarolta, munkát kapott. Rövidesen a legjobb és a legjobban kereső traktoros lett a téeszben. A jó munkás hamar talált párt magának. Megnősült és a falu, a tsz segítette az otthonalapításban Megtalálta az életet és — bár kicsit frázisnak hat — a boldogságot is. Hosszú út volt és ha nagy kerülővel is, de elvezetett idáig.

G. L.

Szerkesztői üzenetek

HIÁNYOS CÍMZÉSSEL ÉRKEZETT: a b. v. intézet megnevezése nélkül több vers, és *Tolnai János* elítélt „Visszavezető út" című, bár kicsit elnyújtott, értékes írása.

Két kőművesbrigád több azonos vonással

Először Pintér Józseékkel hozott össze a „szerencse", Esztergomban. Emeletráépítés folyik.

A brigádvezető, Pintér József elítéltet is nyakig temetkezve találtam a munkában. Kalapács, véső csattogott a kezében. Díszítőcsíkot húzott a frissen kötött betonon. Nehezen egyenesítette ki a derekát, amikor megszólítottam. De a szemei ragyogtak. Volt miért.

— *Milyen nap is lesz holnap?*

Nyomban megértette, mire céloztam.

— *Nagyon szép!* — inkább sóhajtotta, mint mondta volna. — *Lehet számunkra szebb, kellemesebb a szabadulásnál?*

— *Aligha. Hányadik szabadulása lesz a holnapi?*

Először borult el a tekintete az enyhén korosodó, szikár termetű férfinek.

— *Sajnos, másodszor. Az elsőt éppúgy a könnyelmű meggondolatlanság miatt kaptam, mint a mostanit. Az is nyolc hónap volt, ez is annyi — volt. Tisztasági hónapot rendeztünk az üzemben és mondták, hogy elhordhatjuk a lebontott épület törmelékét. Én is vittem belőle. Hanem olyan anyag is került a kocsira, amit ott kellett volna hagynom. Ebből keletkezett később az én szomorú ügyem.*

— *A börtönben töltött idő nem minősül szolgálati évnek, ami pedig nagyon kell a nyugdíjhoz.*

— *Hány éves?*

— *Maholnap elérem a nyugdíjkorhatárt. Az ötvenhatodikat töltöm. A fiam is huszonöt éves.*

— *Hol dolgozott?*

— *Nagyon jó helyen. A Járműjavító Vállalatnál. Meggyógyult huszonkilenc évig egyfolytában. Művezető voltam.*

Elismerték a szorgalmát, szaktudását,

amikor kiemelték brigádvezetőnek...

— *Az ilyesmi nagyon jólesik az embernek. Meg is tettem mindent, hogy jól haladjon az építkezés. Komoly munkát végeztünk, és végzünk ma is.*

— *Elégedett a brigád teljesítményével?*

— *Mit mondjak?*

— *Azt, amit látott, tapasztalt, amit mint brigádvezetőtől joggal elvárunk —, az igazat.*

— *Elég gyakran kapott dicséretet, jutalmat a brigád, így könnyen mondhatok véleményt. Azt hiszem, jó munkát végeztünk. Előbb tartanánk, ha anyaghiány nem zavarja, akadályozza a folyamatos munkát. Személy szerint Spóner Péter szorgalma, lelkiismeretessége tetszett legjobban a brigádtagok közül. Járaváló, csendes, társait segítő ember. Egyébként motorszerelő.*

— *Ki lesz az utódja?*

— *Guba István. Idehívhatom?*

Régi ismerőst láttam viszont

— *Sopronkőhidáról?*

Guba rábólint.

— *Négy eredményes év után buktam meg ismét. Olyan szépen kezdődött. A Sopronkőhidán tanult szövőszakmának a szabadulás után is hasznát vettem. A Kőbányai Textilben már művezető voltam, s két évet a textilipari technikumban is elvégeztem — és mindezek ellenére...* — Guba István keserűen legyintett. — Tizenegy hónapja vagyok bent. De még hátra van húsz... Nagyon összejött. Lopások voltak. Négy rendbeli. Senkit sem okolhatok a történtekért. Legalább vettem volna valamit az egyik munkatárstól ellopott háromezer forintból. Másfél nap alatt elköltöttem.

— *Ezen már felesleges meditálni. Azt mondja el, milyen gondok foglalkoztatják, mint leendő brigádvezetőt?*

— *Többé-kevésbé jól együtt van a brigád. Bár valamennyien visszaesők vagyunk, mégis szépen halad a munka. Ahogyan eddig, úgy a jövőben is szeretnénk jutalmat, dicséretet kapni, munkánk elismeréseként.* Én áprilisban kaptam háromkilós jutalomcsomagra vásárlási engedélyt. Eddig általában 65—70 százaléka részesült dicséretben, jutalomban egy-egy értékelés alkalmával a brigádnak. Így kell ennek maradnia a jövőben is. Nekünk jobb, könnyebb, ha becsülettel végezzük azt, amit ránkbíztak.

— *Eggyel enyhébb fokozatból szeretnék szabadulni. Úgy, mint börtönös.*

— *Miért lenne ez jobb?*

— *Nagyobb önbizalmat érez magában az ember, ha nem abból a fokozatból szabadul, ahonnan már nincs tovább.* Ott is másként fogadják, gondolom, ahol munkára jelentkezik, ha nem azt mondja, hogy én már szigorított börtönös voltam... Másik része a dolognak: az önbecsülése is nagyobb az embernek, ha a büntetés idején tudott nagyon rendesen dolgozni, emberien viselkedni.

Sopronkőhida

Megváltozott a börtön utcai frontja. A parancsnoki épület végében már cserepezik a „nyújtást". Ezen az építkezésen is a napokban volt brigádvezetői csere.

Ki ment el, és ki lett az új brigádvezető? A távozóról csak jót hallok. Munkáját szerető és a szakmát kiválóan ismerő kőműves volt. *Szorgalmát, magatartását ötszáz forintos pénzjutalom is dokumentálja.* Ha meglettek volna a törvényi feltételei annak, hogy feltételesen szabaduljon, minden bizonnyal így engedik el *Némethi Miklóst.* Mondják Sopronkőhidán, hogy az örökösből sem lesz gyengébb kezű brigádvezető. *Székely György* elítélt máris úgy mozog az épület körül, magyarázza, mikor, milyen munka következik, mintha az alapozást is ő irányította volna.

Székely legalább olyan régi ismerőse az olvasóknak, mint Guba István. Íme, hát

az első közös vonás.

S mint szakmabeli... de ezt akkor döntsük majd el, amikor a két nagyméretű munkát befejezik. Székely több építkezésen bizonyította már tehetségét, szabadságvesztés büntetése alatt. Baracskán, Székesfehérváron, hogy a jelentősebbek közül említsek egyet-kettőt. Most Sopronkőhidán várják el tőle ugyanezt.

Szolgálatkész, bőbeszédű ember. Elsősorban a szakmára vonatkozóan. Nem kell sokáig töprengenie a következő kérdésre adandó válaszon sem.

— *Milyen a brigád összetétele, szorgalma, jegyelme, az elért eredmény?*

— *Az elért eredményt, túlzás nélkül, értékelhetem jónak. Az elődöm ötszáz forint pénzjutalommal szabadult. Ez nem kis dolog. De nem ő volt az egyetlen a brigádban, aki a legutóbbi értékelésen pénzjutalmat kapott. Dicséret, elismerés minden értékelésen jut az építőknek. Konecsni Lajos kőműves háromkilós csomagra kapott engedélyt jutalomból legutóbb. Cseh Ottónak a kiélkezési pénzét emelték meg.* Szeretném, ha kőműves, illetve az építőbrigád elítéltjei a jövőben még gyakrabban szerepelnének az intézeti parancsban, mint jutalmazottak.

— *Óhaj ez, vagy a kívánalomnak „kézzel fogható" alapja is van már.*

— *A kettő együtt van. Óhaj olyan tekintetben, hogy mint súlyos visszaesők, mi is bizonyítani szeretnénk, hogy nem vagyunk egészen elveszett emberek, a kézzel fogható alapot pedig az előretartásunk adja.* Ha nem csal a számításom, akkor mintegy

két nappal vagyunk előbbre

határidőben. Ezt az előretartást növelni igyekszünk. Bizonyos vagyok benne, hogy a brigád minden dolgozója nevében tehetek ilyen kijelentést. Délután már cserepezni fogunk.

Nem vonjuk kétségbe a brigádvezető által elmondottakat. Az igazat megvallva, mialatt az építőkhöz kimentem volna, már tudtam, hogy itt munkaszerető, szorgalmas brigáddal fogok találkozni.

Esztergom, illetve Sopronkőhida. Aligha tudott egymásról a két építőbrigád. Ennek ellenére azonos erényeket „csillogtatnak". Külön figyelmet érdemel, hogy súlyos visszaesők alkotják mindkét brigádot, s ennek ellenére akarnak és tudnak derekasan, szorgalmasan dolgozni.

K. I.

Pedagógusok voltak, s maradtak

AZ ISKOLAI ÉV KEZDETÉN CIMMEL, a múlt év őszén jelent meg a Heti Híradóban Aszódi Zoltán elítélt pedagógus írása. Aszódi arról számolt be, hogy a Fővárosi Központi Bv. Intézetben is ünnepélyes keretek között kezdődött meg az 1968—69. tanév, majd így folytatta:

— „Az új tanév várható eredményeit még korai lenne felmérni, de biztatónak tekinthetjük a tavalyi eredményt: iskolai átlagunk 3,7 volt."

A továbbiakban arról beszélt Aszódi, hogy tavaly óta a tanulás feltételei javultak. Ezt a javulást tükrözte például a tanév elején megrendezett kiállítás, amelyen — két tanteremben —, azokat a szemléltető eszközöket mutatták be, amelyeket Rajnai Rudolf és Aszódi Zoltán elítélt pedagógusok a nyári tanítási szünetben készítették, vagy újították fel.

A kiállított tárgyak sokasága — a saját festésű térképek, a kitömött és preparált állatkák, a fizikai műszerek és modellek, falitáblák, mértani testek stb. — arra engedett következtetni, hogy a tanév során az órákon és korrepetálásokon valamennyi előírt kísérletet, tanult törvényszerűség a gyakorlatban is szemléltethető, bizonyítható lesz s ez elősegítheti a jobb eredményeket.

A Fővárosi Központi Bv. Intézetben működő iskola 1968—69-es év végi átlaga 4,1 lett, pedig se a követelmény nem volt enyhébb, se a tanulók összetétele nem volt kedvezőbb a tavalyinál.

Aszódi Zoltán a fent említett írásában kifejtette azt is, hogy — idézünk:

„A JÓ EREDMÉNYEK ELÉRÉSE elsősorban az elítélt tanulók szorgalmán, lelkiismeretes munkáján múlik. A régi ismert mondás szerint, „Minden kezdet nehéz!"... Különösen azoknak nehéz, akik több éve nem jártak iskolába. A kezdeti nehézségeket úgy győrhetik le, ha óráról órára készülnek. Minden segítséget megkapnak ahhoz, hogy gyorsan felzárkózzanak a többiekhez." Már azokhoz, akiktől a korábbi iskolai évek még nincsenek olyan messze.

Hogy az elítélt tanulók ezt a tanácsot szívlelték-e meg, vagy a szemléltető-, módszertani eszközök célszerű használata hozta-e a sikert? Azt kell mondanunk: mindkettő. De azt is mondhatjuk: egyik se. Vagyis mindkettő másodlagos volt, mert elsődleges az elítélt pedagógusok jó munkája.

Aszódi Zoltán és Rajnai Rudolf elítélt pedagógusokról jót hallottunk az elítélt tanulóktól, jót hallottunk a kintről bejáró pedagógusoktól és az elismerés hangján szóltak róluk a nevelők is. Munkájukban különösen a korrepetálások célszerű vezetése hozott eredményt. A tanév elején kiállított módszertani eszközök se pihentek. Az év folyamán valóban hozzásegítették a tanulókat a tavalyinál jobb tanulmányi eredmények eléréséhez.

A PEDAGÓGUSOK DICSÉRIK A SZORGALMAS TANULÓKAT. S az eredmények dicsérik a pedagógusokat.

Ezek az emberek pedagógusok voltak kint a szabad életben, azok maradtak szabadságvesztésük idején is. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a tavaly nyári szünidőt is olyan hasznos tevékenységre fordították, amellyel a tanulók idei tanulmányi eredményeit fokozhatták.

Elismerésre méltó munkát végeztek.

Sajnos, nem minden intézet elítélt-pedagógusairól mondhatjuk el ezt.

Sz. G.

Borban az igazság?

Bizó János esete példázza azt, hogy lehet egy szépen induló életet elrontani. Pálhalmán beszélgettünk vele arról, hogy miként került börtönbe és ennek mi volt az oka. Így beszélt a történtekről:

— *Húsz éve vagyok nős. Mondhatom, hogy szerelmi házasság volt a mienk. Öthat évig szépen is éltünk, aztán elkezdődött az italozás, és a barátokkal való járkálás. Ahogy végeztünk a munkával, akárki mondta a barátok közül, hogy igyunk, akár volt kedvem, akár nem, én is velük ittam. A sok italozástól egyre ingerülékenyebb lettem, és amikor a feleségem szemrehányást tett az italozás miatt, dührohamot kaptam. Kiabáltam vele, és mintha az eszemet vesztettem volna, ilyenkor mindent lesepertem az asztalról, mindent összetörtem. A gyerekek is felébredtek erre, és a lányom, aki már nagyobbacska volt, gyakran figyelmeztetett, hogy „apu, ne csinálj ilyet!".*

— *Az italozással együtt jártak a nőügyek. A feleségem joggal, féltékenykedni és gyanakodni kezdett. Szemrehányást tett, hogy amikor szerettem, hogy tudtam ezt megtenni vele. Én hányaveti módon rávágtam: legfeljebb elválunk. Ő kért engem, hogy ne hagyjam el. És be kell vallanom, nem őmiatta nem történt úgy, ahogy mondtam, hanem észrevettem, hogy a másik asszony másra is kacsint. Így aztán szakítottam vele. A feleségem lelkében azonban ez az eset örök tüske maradt.*

— *Az italozást természetesen ezután sem hagytam el, sajnos. És amikor részeg voltam, össze-vissza beszéltem mindent. A feleségem és a köztem levő viszony így aztán egyre rosszabbodott. Én nem hittem neki, és ő sem hitt nekem. Különböző dolgokat mondtam neki, és ő is nekem, amiből méginkább nőtt a gyanakvásunk. Pedig a gyermekeink már nagyok, a lányomnak már gyereke is van.*

Szeretném elmondani minden elítéltnek, hogy mire jut az ember, aki úgy tesz, mint én. Mert az én magatartásomnak az lett a következménye, hogy leskelődni kezdtem a feleségem után, pedig hosszú együttélésünk alatt csak a legjobbat mondhatom róla. A munkahelyemen az egyik alkalommal szabadnapot vettem ki. Nálunk úgy volt szokás, hogy a szabadnap alatt a feleségem helyettesített. Ekkor utánamentem, és azt figyeltem, ki jön hozzá. Reggel volt, nem sokat láttam, mégis gyanakodtam rá. Ezután ez eset után mintha elvesztettem volna az eszemet. Nem sok választott el attól, hogy megbolonduljak. Néha az történt velem, hogy elindultam egy bizonyos irányba és nem tudtam, hogy miért mentem arra.

— *A gyerekek is észrevették, hogy valami nincs rendbe köztem és az édesanyjuk között. A kisebbik lányomtól is kérdezősködni kezdtem, odáig mentem a gyanakvásban. A lányom ezt megmondta az anyjának, mire én nyakonöntöttem. Ezzel aztán tulajdonképpen betelt a pohár. A feleségem összepakolt a gyerekekkel együtt és a sógornőmékhez költözött.*

— *Én fenyegetőztem, könyörögtem, de semmi nem használt. Hiába mondtam én, hogy összetörök, felgyújtok mindent, ez sem ért semmit.*

Az egyik este, mikor hazamentem a munkából, zetornyomokat találtam az udvaron. A feleségem szépen elfelezett velem mindent, nekem otthagyta a közös szerzeményünk felét. A bútorokból, tüzelőből, jószágból, takarmányból. Az üres lakásban úgy éreztem magam, mint egy kivert kutya. Többször elmentem ezután hozzá, mert láttam, hogy komoly a dolog. Mondtam neki, hogy bosszút fogok állni rajta. Ez sem használt. Mivel mindenben én voltam a hibás, mivel én tehettem arról, hogy idáig jutottam, méginkább forrt bennem a tehetetlen düh. Napokig nem tudtam aludni, állandóan ez járt az eszembe. Elmentem orvoshoz, aki észrevette rajtam, hogy mi történt velem. Mondtam, hogy rettenetesen kimerültek az idegeim, és tönkrementem az történtek miatt.

— *Tehetetlenségem és elkeseredésem vitt addig a cselekményig, amely miatt ide kerültem. A tényeket az súlyosbította, hogy állandóan tudatában voltam annak, hogy senki, de senki mást nem hibáztathatok mindazért, ami történt, csak magamat. Rájöttem, hogy ez a legnehezebb helyzet az ember életében. Mert, ha van egy bűnbak, van, akit okolhatok azért, ami megtörtént, akkor könnyű az ember dolga. De így tulajdonképpen abba őrültem bele, hogy visszatekintettem az elmúlt évekre és azt láttam, hogy mind erkölcsileg, mind anyagilag milyen rossz hatást gyakoroltam a családomra.*

És egy novemberi reggelen odamentem ahhoz a házhoz, ahol a feleségem lakott a sógornőmnél. Vártam, amíg kijön az udvarra, és akkor történt meg a szörnyűség. A cselekményem után azonnal a rendőrségre mentem. Talán még ekkor is azt éreztem, hogy nincs igazam, és hogy bűnhődnöm kell.

— *És most, szabadulásom előtt, nem tudom, mi vár otthon. A feleségem törvényesen elvált tőlem. Igen bizonytalannak érzem a jövőmet. Mindenesetre tudomásul vettem, hogy minden rosszat az italnak köszönhetek. De szeretném elrendezni még az életemet, és szeretnék az elkövetkezendő években rendezetten élni — fejezte be Bizó János.*

Bizó János harmad feltételessel május 12-én szabadult Pálhalmáról. Szabadulása napján kerestük fel szülőfalujában, egy határmenti községben.

A nyári faluban hamarosan megtaláltuk Bizó János házát, egy takaros, de még bevakolatlan családi házat. Még a böröndjét is ott találtuk a ház küszöbén. De ő nem volt otthon. Felkerestük édesanyját, majd sógornője lakásához is elmentünk, de senkit nem találtunk otthon. Hosszas kérdezősködés után végül is megleltük Bizót. Nem akarunk messzemenő következtetéseket levonni arról, hogy végül is a falu egyik kocsmájában találtuk meg, mert talán érthető az, hogy egy italos ember a hosszú hónapok után már unalmában is nem tud máshová menni, csak oda, ahol ismerősöket talál és ez bizony a kocsma. Nagyon meglepődött, amikor megismert. Beszélgetésünk alkalmával elmondta, hogy az lesz az első dolga, hogy feleségével beszél, és a köztük levő viszonyt tisztázza. Sok dologról még nem tudunk beszámolni Bizó János sorsának alakulásával kapcsolatban, de igéretet tett arra, hogy levélben értesíteni fogja szerkesztőségünket a továbbiakról. Ezzel a gondolattal zárjuk ezt az írást, de nem zárjuk le Bizó János sorsáról való érdeklődésünket, annál is inkább, mert az ő esete eleven például szolgál arra, hogy egy rendes, becsületesen dolgozó ember hová juthat, ha züllött, italozó éltmódot folytat.

S. Gy.

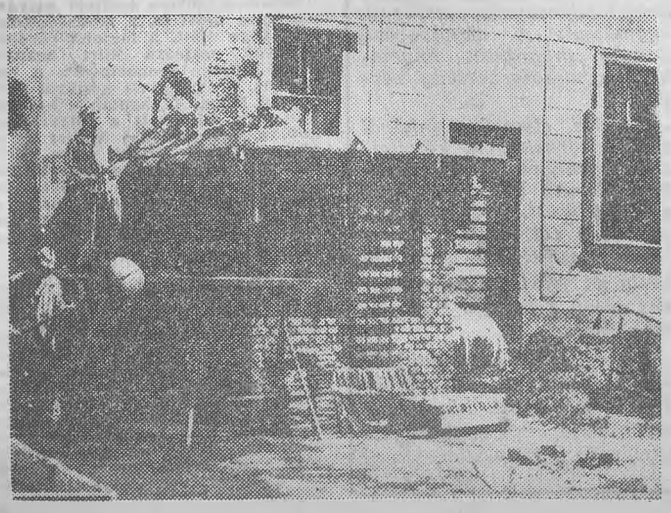

SPORT

Tavaszi első a Videoton

Véget ért a tavaszi idény az NB I/B labdarúgó bajnokságban. Az első helyet a tavaly első osztályban szerepelt Videoton szerezte meg.

Várpalota—Ganz-MÁVAG	2:0
Szoln. MTE—Győri D.	2:2
Oroszlány—Előre	2:1
Ózd—Nagybátony	1:1
Szeged—Szállítók	2:3
Misk. VSE—Zalaeg. TE	0:0
Kecsk. D.—Békéscsaba	2:0
Videoton—Pécsi B.	3:1
Bp. Spart.—Szfv. MÁV	5:0

1. Videoton	17	12	1	4	49:21	25
2. Oroszlány	17	9	5	3	32:19	23
3. Kecskemét	17	8	5	4	22:14	21
4. ZTE	17	8	4	5	31:16	20
5. Várpalota	17	9	2	6	26:18	20
6. Pécsi B.	17	8	4	5	15:19	20
7. Szeged	17	8	3	6	29:25	19
8. Békéscs.	17	8	3	6	23:23	19
9. Szállítók	17	6	6	5	28:26	18
10. Bp. Spart.	17	5	7	5	27:22	17
11. MÁVAG	17	6	5	6	18:15	17
12. SZMTE	17	5	7	5	20:27	17
13. Előre	17	3	7	7	12:18	13
14. Ózd	17	4	5	8	18:24	13
15. Szfv. MÁV	17	5	3	9	13:25	13
16. MVSC	17	3	6	8	14:30	12
17. Nagybátony	17	3	4	10	10:32	10
18. Gy. Dózsa	17	2	5	10	11:28	9

NB II

Keleti csoport

Cegléd—Budafok	2:1
Tűzálló—KTE	1:1
Sz. Dózsa—KISTEXT	0:1
K.-félegyh.—Jászberény	1:1
Bocskai—Pénzügyör	1:1
M.-háza—Szoln. MÁV	2:0
Gyulai MEDOSZ—SZVSE	1:0
MGM Debr.—DVSC	1:1

1. DVSC	15	10	4	1	28: 7	24
2. Sz. MÁV	15	8	4	3	23:12	20
3. Jászberény	15	9	2	4	17:15	20
4. Budafok	15	7	4	4	27:14	18
5. Pénzügyör	14	6	5	3	17:11	17
6. KISTEXT	15	7	3	5	21:18	17
7. SZVSE	15	5	5	5	20:14	15
8. Bocskai	15	5	5	5	30:29	15
9. MGM Debr.	15	3	8	4	9:10	14
10. Gyula	15	5	4	6	14:18	14
11. K.-félegyh.	15	5	4	6	20:29	14
12. Cegléd	14	5	2	7	27:23	12
13. KTE	15	3	6	6	13:21	12
14. Sz. Dózsa	15	4	3	8	16:19	11
15. K. Tűzálló	15	2	5	8	9:19	9
16. M.-kovácsh.	15	3	—	12	9:42	6

Nyugati csoport

Siófok—Pápa	0:6
Veszprém—Fűzfő	0:0
Almásfüz.—Táncsics	2:1
Savaria—Olajb.	4:1
Szászvár—MÁV DAC	2:1
Dorog—Kaposv. K.	2:0
Bauxit—Pécsi VSK	1:0
Pécsi Érc—Szekszárdi D.	2:0

1. Pápa	15	8	5	2	31:12	21
2. MÁV DAC	15	8	4	3	24:11	20
3. Dorog	15	6	7	2	24:13	19
4. Pécsi Érc	15	8	3	4	27:16	19
5. Savaria	15	8	3	4	26:17	19
6. Fűzfő	15	6	7	2	18:12	19
7. Táncsics SE	15	4	7	4	13:14	15
8. Almásfüz.	15	6	2	7	21:22	14
9. Bauxit	15	5	4	6	13:20	12
10. Veszprém	15	4	4	7	18:21	12
11. Szekszárd	15	2	8	5	16:19	12
12. Nagyk. Olaj	15	3	6	6	12:19	12
13. Kaposv. K.	15	4	4	7	9:17	12
14. Szászvár	15	4	3	8	15:33	11
15. Siófok	15	4	3	8	12:32	11
16. Pécsi VSK	15	3	4	8	17:28	10

Északi csoport

Borsodi B.—Papp SE	2:0
V. Izzó—Ikarus	5:0
BVSC—Salg. KSE	3:0
Kisterenye—Volán	0:0
BEAC—S.-újhely	2:0
Ny. Spart.—Ormosbánya	2:1
Esztergom—EVTK	3:0
Kazincb.—Kossuth KFSE	0:0

1. BVSC	15	8	5	2	28:11	21
2. Volán	15	8	3	4	26:10	19
3. Nyíregyh.	15	8	3	4	23:15	19
4. Kisterenye	15	8	3	4	22:15	19
5. V. Izzó	15	6	5	4	25:12	17
6. K. KFSE	15	7	3	5	20:14	17
7. Esztergom	15	5	6	4	26:20	16
8. Kazincb.	15	6	4	5	19:13	16
9. S.-újhely	15	5	5	5	14:13	15
10. Papp SE	15	5	4	6	22:24	14
11. EVTK	15	4	6	5	18:23	14
12. Ikarus	15	6	2	7	17:25	14
13. BEAC	15	4	4	7	22:24	12
14. Borsodi B.	15	4	4	7	17:22	12
15. Salg. KSE	15	4	2	9	18:32	10
16. Ormosb.	15	1	3	11	13:51	5

Tégla győzött Varsóban

A varsói „10 éves" stadionban, ünnepélyes keretek között, megkezdődött a 15. Kusocinski atlétikai emlékverseny.

A magyarok közül Tégla szerepelt a legjobban, aki a diszkoszvetést 60,36 m-es dobással megnyerte. Ugyanebben a számban Fejér 58,88 méterrel harmadik lett. Rudasné, Antal Márta viszont a hői gerelyhajításban 54,62 m-es eredménnyel a második helyet szerezte meg.

Góldömpinges forduló

Dublin és Koppenhága alaposan elvette a szurkolók kedvét a labdarúgástól. A tavaszi utolsó előtti forduló egyik nagy mérkőzésének számított az Újpesti Dózsa és az MTK párharca, s mégis alig 3000 nézője volt a Hungária körúton a küzdelemnek. Némileg még hivatkozni lehetett az esős, hűvös szombat délutánra, de vasárnap már ragyogóan szép volt az idő, mondhatni, igazán kedvezett a labdarúgásnak, a közönségnek, s az érdeklődés mit sem változott; csupán a Népstadionban és Diósgyőrött jöttek össze tízezernél többen.

Hiába, ha baj van a válogatottnál, nem megy minden rendben a kluboknál, érzékenyen reagál erre a közönség-barométer, s végül mindennek a magyar futball érzi a kárát. Halaszthatatlanul eljött az ideje annak, hogy a Magyar Labdarúgó Szövetség, az egyesületek, most már erősen megragadják a kormányrudat és helyes útra vezessék ezt a népszerű sportágat.

Ártott természetesen a mérkőzéseknek az is, hogy az egyesületek sok sérültet, beteget jelentettek. Az Újpesti Dózsából szombaton hiányzott a gólkirány, Dunai II. Antal, vasárnap a Ferencvárosban nem játszhatott a súlyosan sérült Albert Flórián, azután Novák, Havasi és Szőke sem, a Vasas is erősen megváltozott csapatot küldött a pályára, Molnár sérülése, Kenderesi, Mészöly és Farkas eltiltása, illetve utóbbi kettő „leállítása" miatt.

Legkevésbé érezte standardjátékosainak hiányát a Ferencváros, amely már az első félidőben jelentős előnyt szerzett, s a szünet után ezt még csak fokozta és 4:1-es győzelme megérdemelt.

Heves harc folyt Diósgyőrben, ahol a fiatal Kozma mesterhármasával nyert a Honvéd. Nehezen szerezte meg a két pontot a tartalékos Vasas, könnyebben a Pécs és a Salgótarján. A forduló bravúrja Tatabányán volt; a bányászok 0:2-ről fordították meg a mérkőzést a javukra.

További eredmények:

Ú. Dózsa—MTK	6:3	(3:0)
FTC—Csepel	4:1	(2:0)
Honvéd—Diósgyőr	3:1	(2:1)
Tatab.—Dunaújv.	4:2	(1:2)
Pécs—Szomb.	3:1	(2:0)
Vasas—Eger	2:0	(0:0)
Győr—Komló	2:2	(1:0)
Salgót.—Egyet.	2:0	(0:0)

1. FTC	14	9	4	1	35:16	22
2. U. Dózsa	13	10	1	2	35:11	21
3. Bp. Honv.	14	9	3	2	32:11	21
4. Rába	13	7	3	3	28:11	17
5. Vasas	14	7	2	5	34:21	16
6. MTK	14	7	2	5	24:22	16
7. Csepel	14	6	3	5	15:14	15
8. Pécs	14	6	3	5	13:16	15
9. Tatab.	14	5	3	6	16:21	13
10. Diósgyőr	14	5	2	7	14:22	12
11. Szombh.	14	4	4	6	13:25	12
12. Salgót.	14	4	3	7	9:14	11
13. Komló	14	3	5	6	10:16	11
14. Eger	14	3	3	8	13:27	9
15. Dunaújv.	14	3	2	9	11:29	8
16. Egyetért.	14	—	3	11	5:31	3

A góllövőlista élcsoportja:

14 gólos: Kozma, 11 gólos: Albert, Puskás, 10 gólos: Bene, 9 gólos: Farkas.

★

Szerdán játszotta le az Ú. Dózsa és a Rába ETO az elmaradt bajnoki mérkőzést. Az újpesti csatársor sziporkázó játékkal, ismét gólzáporos győzelmet aratott (5:1). Ezzel a győzelmével az Újpest átvette a vezetést is a tabellán.

Veres Győző újra bajnok

— Örülünk a világcsúcsnak — mondta a sikeres rekordjavítás után Földi Imre és edzője, Orvos András —, mert ez az eredmény, s az összetettben elért 352,5 kilogramm három hónap múlva, a varsói világ- és Európa-bajnokságon körülbelül 370-et jelent.

Földi világrekordja mellett több új országos csúcs is született szombaton, s a rekordsorozat folytatódott vasárnap is. Az első szereplő Veres Győző volt, aki a félnehézsúlyban 160,5 kilogrammra javította saját még 1963 májusában felállított 160 kilogrammos csúcsát.

Riválisai közül Nemessányi és Tóth Géza 145 kilót, Nagy László 147,4 kilót, a versenyen kívül indult Nagy Ferenc pedig 150 kilót ért el.

Kitűnően kezdett Bakos is, aki középsúlyban könnyen nyomta ki a 155 kilót.

A nehézsúlyban Szentgyörgyi 165 kilóval, ólomsúlyban pedig Vass 170 kilóval szerzett vezetést.

Két új országos csúccsal fejeződött be a szakítás. A középsúlyban Bakos 142,5 kilóra javította Tóth Géza 1964-ben elért 141 kilós rekordját. míg félnehézsúlyban Nemessányi javította — versenyen kívül — a 146 kilós csúcsot 147,5 kilóra.

A szakításban egyébként Veres 135, Tóth Géza és Nagy F. 140, Nemessányi pedig 145 kilóig jutott, s ezért igen izgalmasan alakult az összetett verseny.

Az utolsó fogásnem előtt Veres (295), Nemessányi és Nagy F. (290—290), Tóth Géza (285) volt a sorend. Középsúlyban Bakos 297,5 kilóval állt az élen.

Lökésben Nagy F. érte el a legjobb eredményt (182,5 kg) és 472,5 kilós összteljesítménnyel végzett, eredménye azonban a bajnokságba nem számít be.

A bajnoki címet Veres Győző szerezte meg, 175 kilós lökés után, végeredményben 470 kilóval.

Mögötte Nemessányi végzett a (465,5) második helyen, Tóth Géza előbb kétszer a 182,5 kilóval próbálkozott, majd 187,5 kilóval kockáztatott, sikertelenül s így kiesett.

A középsúlyban Bakos 172.5 kilót lökött és 470 kilóval nyert bajnokságot. Nehézsúlyban Szentgyörgyi (455) lett a bajnok, ólomsúlyban pedig Vass (465 kg).

Az országos bajnokság keretében lebonyolított Magyarország B—NDK B válogatott mérkőzést a magyarok nyerték 7:2 arányban.

Major, Kalocsay sikere Varsóban

A Kusoncinski atlétikai emlékversenyen férfi magasugrásban Major István győzött, 208 centiméterrel, megelőzve ugyanezt a magasságot átugról lengyel Czerniket. A női százméteres gátfutásban az előfutamokban Balzer (NDK), majd Sukniewicz (lengyel) beállította a 13,3 mp-es világcsúcsot. Női távolugrásban, a lengyel Kirszenstein, 656 centimétert ért el.

A hármasugrásban is magyar győzelem született: 1. Kalocsay 15,99 m, 2. Adamek (lengyel) 15,91 m, 3. Cziffra (magyar) 15,79 m. A férfi súlylökésben, a lengyel Ondcsak lett az első, 17,57 m-es dobással, megelőzve a 17,52-őt dobó magyar Holubot.

Győztek birkózóink

Székesfehérvárott, a Magyarország—NDK szabadfogású birkózóviadalon válogatottunk 7,5:2,5 arányban győzött. Seres (ellenfél nélkül), Erdős döntetlenül, Linga, Szabó, Maróti, Csatári és Vígh pontozásos győzelemmel mérkőzött. A sérülten birkózó Bajkó kétvállas vereséget szenvedett Stottmaistertől.

Miskolcon, Magyarország és Bulgária kötöttfogású birkózói találkoztak. Az eredmény; 6,5:3,5 lett javunkra. Csapatunkból Alker, Varga, Kiss Ferenc győzött, míg a többi mérkőzés döntetlen eredménnyel ért véget.

Rekordok a szigeten

Úszóink egyre jobban belelendülnek. Vasárnap a Sportuszodában a Hajós Alfréd-emlékversenyen több jó eredmény született és két régi, országos csúcsot adtak át a múltnak. A női mezőnyből a 400 méteres vegyesúszásban kiemelkedett az egyre jobban formába lendülő Túróczy Judit, és imponáló versenyzéssel 5:31.1 mp-cel, több mint két másodpercet javított Egervári Mártának még a lipcsei EB-n felállított rekordján.

— A tavalyi Európa-rekord és az idei egyre jobban javuló vegyesúszó-eredmények ellenére én még mindig gyorsúszónak vallom magamat — mondta rekordja után Túróczy.

— Favoritszámomban, a 100 méteres gyorsúszásban szeretnék indulni majd augusztusban a budapesti EK-n.

A férfiak közül Szentirmainak — Túróczy klubtársának — sikerült a rekordjavítás.

Szintén hétéves csúcsot döntött meg a 100 méteres pillangóúszásban. 1:001 másodperccel.

A két rekordon kívül egy harmadik BVSC-versenyző, a rendkívül sokoldalú Gyarmati Andrea 1:01.8 mp-es 100 méteres gyorsúszóideje érdemel figyelmet.

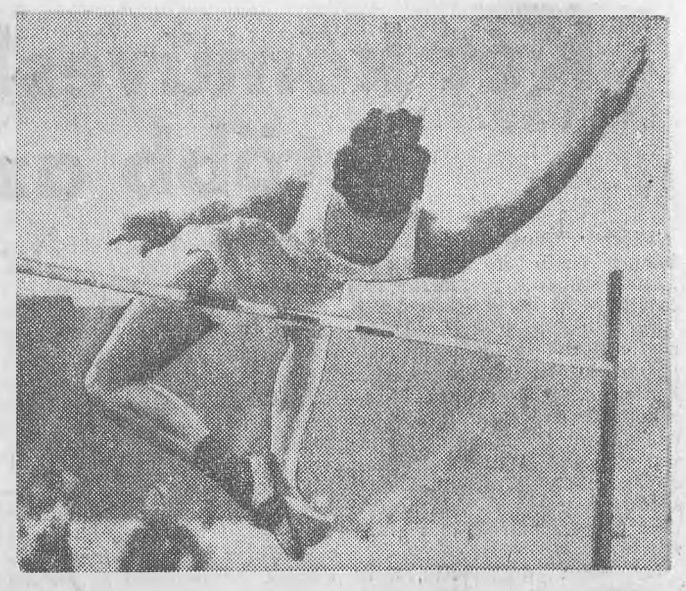

Már nemcsak itthon, külföldön is sikert arat Fossbury-stílusú, „háttal a lécnek"-ugrásával Major István. Varsóban a Kusocinsky-versenyen 208 cm-es eredménnyel győzött, s megelőzte a hagyományosan ugró ellenfeleit.

Fegyelmez a Vasas és az MLSZ

Farkas és Mészöly távozik a piros-kékektől?

A Vasas labdarúgó-szakosztály több intézkedést hozott a szakosztályi munka megjavítására. Szakmai kérdések mellett fegyelmi üggyel is foglalkozott a szakosztályi vezetőség.

— Kenderesi az edzésen fegyelmezetlenül viselkedett — mondta tájékoztatójában Veres István, a szakosztály elnöke —, Mészöly és Farkas pedig a Volán elleni MNK-mérkőzés előtt, az előzetes megállapodás ellenére kimaradt. A játékosok elismerték tettüket és a szakosztály vezetősége úgy határozott, hogy Mészöly és Kenderesi egy-egy, Farkas pedig — mivel vele hasonló eset többször előfordult — két mérkőzésen nem vehet részt. Felszólítottuk a játékosokat, hogy az edzéseket kihagyás nélkül látogassák.

— A fegyelmi határozatot — folytatta Veres István — edzés előtt közöltük Illovszky Rudolf edzővel, és a 18-as játékoskeret tagjaival. Kenderesi az egy mérkőzéstől való eltiltást tudomásul vette, és sajnálta a történteket, Mészöly azonban — Farkas nevében is — bejelentette — (miután megtudták, hogy az ítélet nyilvánosságra kerül), hogy nem kíván a jövőben a Vasasban játszani.

Az MLSZ fegyelmi bizottsága foglalkozott a Volán—Vasas MNK-mérkőzés után kiállított Mészöly Kálmán ügyével, miután Mészöly nem ismerte el, hogy megsértette Schopp bírót, a következő ülésig felfüggesztették játékjogát. A következő tárgyalási napon szembesítésre beidézik Schopp játékvezetőt.

BUNDZSÁK

Bundzsák Dezső Görögországban edzősködik.

— A görögök nem rendeznek tartalékbajnokságot — mondja. — Az első csapatból kimaradó játékosok hétfőn lépnek gyepre, a klub fiatal vegyescsapata ellen. Szépszámú szurkolósereg előtt zajlanak a mérkőzések. Ha például az első csapat kikapott, akkor alaposan megbírálják az edzőt: miért nem a „palántákból" válogatott. Szeretek még játszani, s gyakran beszállok. Az ottaniak szerint, még jól kergetem a labdát. Egy vereség utáni napon is játszottam, s mint fedezet, gólokat is lőttem. Néhány szurkoló nem ismert fel, s második gólom után hevesen kiabálni kezdtek: „Tessék ilyen ez a magyar edző, itt van ez a jó jáékos, s mégsem tette be az első csapatba . . ."

RÖVIDEN

ATLÉTIKA: Los Angelesben az amerikaiak nemzetközi versenyen Ryun az egy mérföldes futásban 3:55,9 mp-es kitűnő idővel győzött. Beamon a távolugrás olimpiai bajnoka 797 centimétert ért el: gerelyhajításban Murro 84,89 m, 120 yard gát: Davenport 13,5 mp.

Jól kezdtek Szófiában az NDK sportolók három ország viadalán. A férfiak a bolgárok ellen 91:48, a románok ellen 91:45, a nők 41:32, illetve 42:30 pontarányban vezetnek.

LABDARÚGÁS. Szófiában, Bulgária válogatottja világbajnoki selejtező mérkőzésen (8. csoport) biztosan győzött Lengyelország ellen 4:1 (2:1) arányban. 45 000 néző. Jv.: Bíróczky (magyar).

TORNA. A szocialista országok belügyi szpartakiádjának szerenkénti döntőjében a következő eredmények születtek: Férfiak: Talaj: 1. Hrisztov (bolgár) 19,25; Lólengés: Laungraf (NDK) 18,70. Gyűrű: Bogusz (szovjet) 19,30. Lógrás: Kiss-Tóth (magyar) 18.625. Nők: Felemáskorlát: Janz (NDK) 19,50. Gerenda: Janz 19 30.

VÍZILABDA. Eger—BSVC 5:2 (1:0, 2:0, 2:1, 0:1).

TEKE. Nagykanizsán a csapatgyőzelmek után az egyéni viadalon a férfiaknál a román Vonatorul (934 fa), a nőknél a magyar Kursán (437 fa) győzött.

Magdeburgban atlétikai versenyen Karin Balzer, az NDK kiváló gátfutónője 100 méteres távon 13,4 mp-es idővel győzött. Ez új világcsúcs lenne, de a megengedettnél nagyobb hátszél miatt nem lehetett hitelesíteni.

SÚLYEMELÉS. Rosztovban, a szovjet bajnokságon Kidajev 487,50 kg-os teljesítménnyel győzött a félnehézsúlyban.

Hatan egyforma eséllyel pályáznak még most is, a labdarúgószezon vége előtt, a legjobb európai góllövők számára kiírt arany-, ezüst-, illetve bronzcipőért. A hat játékos, a tavalyi 31 góljával versenyző Dunai II, azután a holland Van Dyk, Kindwall, a bolgár Zsekov, a nyugatnémet Müller és a görög Sideris. Dunait még egyikük sem érte utol, de már nagyon a sarkában vannak, s a következő két hét ad választ arra, hogy a magyar gólkirály — miként tavaly — újra az első három között lesz-e vagy sem.

LABDARÚGÁS. Az NDK-ban megkezdődtek az UEFA ifjúsági labdarúgótorna idei küzdelmei: Románia—Törökország 2:1, Szovjetunió—Portugália 2:1, Anglia—Málta 6:0, NDK—Csehszlovákia 1:0. Bulgária—NSZK 1:0, Spanyolország—Franciaország 1:0, Jugoszlávia—Ausztria 2:0, Skócia—Lengyelország 1:0. A tornán — mint ismeretes —, a magyar csapat nem vesz részt, mert nem jutott túl a jugoszlávok elleni selejtezőkön.

HÚSZÉVES A BP. HONVÉD SE

A Bp. Honvéd margitszigeti klubházában dr. Munk Károly ezredes üdvözölte a sajtó munkatársait, abból az alkalomból, hogy a Bp. Honvéd SE, mint a Kispesti AC utódja, az idén decemberben ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját. A Bp. Honvéd ma az ország legnagyobb és legeredményesebb sportegyesülete, és tagjai büszkék arra, hogy méltó folytatói a Kispesti AC hagyományainak.

— Klubunk képviselői — mondotta később Magony Miklós főtitkár, az eddigi eredményekről — két évtized alatt 30 olimpiai, 43 világ- és 20 Európa-bajnoki címet nyertek, és 1224 felnőtt országos bajnoksággal öregbítették a klub hírnevét. Kilenc szakosztállyal alakult meg, 1949 decemberében, a BHSE, és ezeknek a száma 23-ra nőtt. Jelenleg 11 edző irányítja a mintegy 3500 sportoló felkészítését. Az utánpótlás biztosítására létesítettük sportiskoláinkat, melyben 23 edző foglalkozik 8 szakosztály fiataljaival.

Talán a legnagyobb eredménye a sportegyesületnek, hogy korábbi világhírű sportolói a mai napig szoros kapcsolatot tartanak a sporttal. Így a klubban edzőként vagy szakvezetőként dolgoznak Rózsavölgyi István, Tóth Gyula, Greminger János, Simon János, Faragó Lajos, Babolcsai György, Lacsny József, Papp Bertalan, Temesvári Ottó, Ducza Anikó, Tumpek György, Hevesi István, akik valamennyien világhírű reprezentánsai voltak a saját sportáguknak.

A különböző honvédségi alakulatoknál, katonai iskolákon, testnevelő tanárként, szakvezetőként sok más sportolót találunk. Hoffmann Géza, Bencze János, Budai László, Takács Károly, Bojti István, Noszály Sándor kamatoztatják sokoldalú tudásukat a néphadsereg alakulatainál.

Más sportszerveknél, szövetségekben fejtenek ki nagyszerű munkát: Széchenyi József, Iharos Sándor, Gurics György, Zsitnik Béla, Branek István.

A jubileumi esztendőben már eddig is több nagyszabású sporteseményt rendeztek, amelyeket újabb találkozók követnek. Négyes röplabdatornát rendeznek júniusban, majd a női atlétáknak BEK-találkozója és az Atlétikai Olimpiai Kupa következik júliusban. Gyorsasági motorverseny lesz augusztusban, majd szeptemberben nemzetközi lovastalálkozón szerepelnek legjobbjaink idehaza. Októberben két rangos viadalra kerül sor. A hónap elején a birkózók, majd a hónap közepén négy nemzet legjobb kosárlabdacsapata vetélkedik egymással. A nagyszabású ünnepi programot novemberben motorosverseny zárja.

Gondos, elemző munkával távlati terveket is készítettek legrangosabb klubunkban. Ennek középpontjában a müncheni olimpia szerepel, és a cél, hogy a piros-fehér színeket képviselő klub jól felkészült sportolókat adjon a magyar olimpiai csapatnak.

Az egyesület megalakulásának napján, december 18-án jubileumi közgyűlést tartanak a klub egykori fellegvárában, Kispesten.

Színház | Képzőművészet | Zene | Irodalom | Film

Magyar Lucia a MET-ben

Alig múlt el egy éve annak, hogy Elisabeth Schwarzkopf Budapesten koncertezett, s egyik szabad estéjén megnézte az Operában az „Ariadne Naxosz-szigetén" előadását. Emlékszem még jól, hogyan nyilatkozott a Film Színház Muzsikának. Dicsérte az együttest, külön-külön a szereplőket is. Ágay Karoláról ezt mondta: „Én is énekeltem a Zerbinettát valaha, de Ágay Karola tökéletes produkciója magával ragadott..."

S most, amikor Ágay Karolát felkerestem, csomagol, New Yorkba indul.

— Elisabeth Schwarzkopf elismerése nagyon boldoggá tett, sőt az is, hogy azt mondta: majd még találkozunk. Álmomba se hittem azonban, hogy ezeknek a számomra oly értékes szavaknak folytatása lesz. De két hónapra rá, már a Metropolitan igazgatójával — Mr. Binggel — való ismerkedésre hívtak meg Milánóba. Az utazásra nyáron került sor, 40 fokos hőségben.

— S az eredmény?

— Kétéves szerződés a Metropolitanba.

A „Billboard" című amerikai folyóiratot látom az asztalán. Benne a cikk „Karola Ágay"-ról! A hiteles történetet olvasom, vagyis azt, hogy a New York-i Metropolitan Opera számára Elisabeth Schwarzkopf fedezte föl Ágay Karolát.

Az idén csak két hónapot tölt New Yorkban, a Lammermoori Luciát énekli három alkalommal, de a színház ebben a szezonban is már rendes tagjának tekinti a magyar művésznőt. Jövőre öt hónapot kívánnak tőle.

— S a budapesti Operával milyen lesz a kapcsolata?

— Amilyen eddig volt. Mind a két Operának tagja vagyok. Itthon meghatározott számú előadáson kell szerepelnem, ezt mindenképpen teljesíteni akarom, és ennek nincs is semmi akadálya. A világért se szakadnék el a mi Operánktól...

A Lammermoori Luciát persze eredeti nyelven, olaszul énekli a Metropolitanban. De nem először. Négy évvel ezelőtt Aragall budapesti bemutatkozásán a két magyar partner, Svéd Sándor és Ágay Karola is olaszul énekelt a Lammermoori Lucia előadásán. Ágay arra már megtanulta. Hogyhogy?

— Mert akkor készültem a wexfordi fesztiválra, ahol ugyancsak Aragall énekelte Edgar szerepét. Sőt, nagyon remélem, hogy a Metropolitanban is vele lépek föl... Mindez nem jelenti azt, hogy most négy év után nem tanulom újra lázasan, vagyis ugyanúgy, mintha most első alkalommal énekelném olaszul. Varga Pállal készülök a Metropolitan előadására, és tanárnőmmel, Révhegyi Ferencnével. A budapesti Lucia és a New York-i Lucia között az lesz a különbség, hogy az őrülési jelenetben a két ária között, az eredeti partitúrához híven, egy tercettet is éneklünk. Ez nemcsak a feszültséget fokozza, hanem dramaturgiailag is érthetőbbé teszi a cselekményt.

— Ki dirigálja a Metropolitanban az előadást, kik lesznek a partnerei?

— Sejtelmem sincs róla. Magam is kíváncsi vagyok, miféle meglepetés ér majd...

— Izgul?

— Szerencsémre nem vagyok sosem lámpalázas. Ez az érzés csak akkor támad fel bennem, ha a férjem szerepel.

Férje: Szendrey-Karper László, a kiváló gitárművész. Ő meg csak akkor izgul, ha Ágay Karola énekel. Egyébként elkíséri feleségét az amerikai útra.

Ebben az évadban már két premierje volt: az Aranykakas, és a Szöktetés a szerájból Constanzája.

Búcsúzóul még azt mondja:

— Örülök, hogy épp a Luciával mutatkozhatom be New Yorkban, már csak azért is, mert ha lehetséges mércével lemérni a szerepeket: a Luciát szeretem a legjobban. Minden koloratúra énekesnőnek ez az álma, mert ez a szerep bizonyítja leginkább, hogy a koloratúra nem öncélú díszítése az éneknek, hanem fontos dramaturgiai funkciója van....

Menyasszonytánc

Jászsági kubikosközség hajdani lakóinak unokái invitáltak lakodalomba. A vőlegény — talán még őseitől öröklött hajlammal — egy pesti tsz-ben a lány — egy pesti üzemben dolgozik. Hetenként egyszer járnak haza.

A szülőkön és a testvéreken kívül csupán néhány barátot, meg egy-két jó ismerőst hívtak meg. Így is voltunk vagy ötvenen. Az örömünnepre egy kis disznó, s tucatnyi tyúk életét vesztette. Az aranyló levesbe csigatésztát gyúrtak, a disznó húsos káposztával és pörkölttel teremtett jó alapot a vidám színű bornak. A talpalávalót a vőlegény testvérbátyja szolgáltatta tangóharmonikával, míg „váltótársa" a magnetofon volt.

Éjfél felé felhangosodott a társaság. Ezt az időt használta ki a szép menyasszony az átöltözésre. Keresztapja karján tért vissza; a sógor rázendített a harmonikán:

— „Hogyha egyszer menyecske lesz ebből a lányból, kerek kontyot csavarunk a hajából..."

(A fodrász bölcs előrelátással ezt már délelőtt elvégezte.)

Forgott a menyasszony a keresztapja karján, amikor egyik, kissé kapatos városi elrikkantotta magát:

— Enyém a menyasszony! — s szavai nyomatékául magasra röpített egy piros papírbankót.

Hírtelen csend feszült a szobára, de a sógor kettőzött erővel vágta szét a harmonika zajával, s perdült tovább a „megvett" menyasszony.

— ... a pénz pedig a forgás verte szélben velük táncolt egy darabig, aztán mint egy kifáradva — alálibegett, a földre...

A legény édesanyja óvatosan lehajolt, felemelte, hajtott egyet rajta, s szó nélkül visszadugta a gavallér zsebébe.

A vőlegény nővére odasúgta nekem:

— Másutt talán csinálják. De nálunk, a mi falunkban már nem szokás.

— Megalázónak érezzük...

BÍRÓSÁGON

Bíró: „Vádlott, önt lopással vádolják. Beismeri bűnét?" Vádlott: „Engedje meg, hogy erre csak akkor feleljek, ha meghallgatom a tanúkat!"

Rézvásár, Athéni Timon

Major Tamás az új Brecht-kötetről és Shakespeare-rendezéséről

Messze még a jövő színházi évad, de első felújítását már próbálják a Nemzeti Színházban. A választás Shakespeare Athéni Timonjára esett. Rendezője Major Tamás, akivel erről a munkájáról és az ünnepi könyvhétre megjelent Brecht-kötetről beszélgettünk. A Brecht-könyv anyagát ő állította össze, és előszót is írt hozzá.

PETŐFI AKARATA...

— Shakespeare az Athéni Timont a Coriolanus után írta arról az emberről, aki pénzért akar emberi kapcsolatokat teremteni. A festő szépnek festi, a költő okosnak tartja, s így Timon tragédiája még nagyobb, ha eredetileg nem szép, sem okos, s csak pénzért mondták annak. Szeretném elkerülni a klasszikus sablont, a tervezett előadásban jórészt fiatal színészekre bíztam a szerepeket: a címszerepet Iglódira, (az 1936-os reprízen Somlay Artúr volt) Apemantust Ózére. (Sugár Károly felejthetetlen volt benne). A magyar irodalomban Petőfi foglalkozott először az Athéni Timon lefordításával, de sajnos nem készítette el. (Mi Szabó Lőrinc fordításában adjuk.)

SZÍNHÁZI TANULMÁNYOK

— A Brecht-kötet?

— A színházi tanulmányok címe. Azoknak a jegyzeteknek a gyűjteménye, amelyeket Bert Brecht pályafutása kezdetétől haláláig írt a színházi munkáról. Összes tanulmányait hat kötetben adták ki a berlini Henschal Verlag és egy angol vállalat. Brecht jelszava csendül ki a könyvből: nem szabad elszakadnunk az élettől, tanulnunk kell abból, hogy fejleszthessük az eszközöket, amelyekkel mi is megtaníthatjuk a közönséget — a színháznézés művészetét.

— Úgy értsük ezt, hogy az emberek tanuljanak meg „színházul"?

— Találó a szójáték, mert tulajdonképpen ezt szorgalmazza Brecht a Rézvásárban, a kötet leghosszabb fejezetében. Párbeszédes formában írta meg, Brecht, mint esszéista sem tudott megszabadulni a dialógustól.

— Előadható a Rézvásár?

— A Berliner Ensemble kísérletképpen egyetlen előadást tervezett belőle, de már túljutottak a századikon. Támadja benne a színjátszás kopott módszereit, és új filozófiai nézetekkel világítja meg a fejlődés lehetőségeit.

MI VAN AZ ELŐSZÓBAN?

— Egy színházi anekdota szerint Eugéne Ionesco megjegyzésére, hogy „A világ kiismerhetetlen", Brecht gúnyosan riposztozott: „Honnan tudja?" Közelebb jut a kötettel a magyar olvasó Bert Brecht színházi értékeléséhez?

— Feltétlenül! — feleli Major. — Az előszóban szerettem volna eligazítást adni, hiszen Brecht körül sok a tisztázatlan kérdés. Ezen felül fel akartam hívni a figyelmet néhány rokonvonásra Brecht és József Attila között.

HAJMERESZTŐ

ISZIK

a jó édesanya, benn a kocsmában. Négy-öt esztendős kisfia kint játszik a járdán, aztán meggondolja magát, és kifut az úttestre, a rohanó járműtömeg közé. Eszembe jut gyermekkorom árangyalka-hite: a gyereknek nem történik semmi baja. Valaki szól az anyának, az kijön a kocsmából, visszaráncigálja a fiút, megpofozza, és — visszamegy inni.

ROKKANT

ember, mindkét lába hiányzik. Ül a triciklijén, a kocsma előtt, s valaki szorgalmasan hordja neki a féldeciket, korsó söröket. Mikor már tökrészeg, fél kézzel meghajtja a triciklit, belekartákzik a forgalomba. Vajon hol fog kikötni?

AUTÓFOLYAM

az országúton. Lobogó kendők, pöttyös labdák, gumimatracok, tömött szatyrok, robogás, előzés, száguldás! Irány a Balaton! Irány a vikend, a hűs habok, meg minden, ami jó és kellemes! — vajon a hétvégén hányan halnak meg az országúton?

ÚJ KÖNYVEK

Mai amerikai elbeszélők:

AUTÓBUSZ ÉS IGUÁNA

A huszonhárom — színvonalas fordításban tolmácsolt — novella is elégedett lehet, az érdekes és figyelemre méltó írásoktól a remekművig ível az Ottlik Géza válogatott gyűjtemény. Az elbeszéléskötetben az amerikai irodalom legkülönbözőbb íróegyéniségeit ismerhetjük meg. Flannery O' Connor, az, aki remekművel ajándékoz meg bennünket.. „Parker háta" című elbeszélése groteszk és meghökkentő, nevetésre ingerlő és megrázó. Mellette Shirley Jackson „Az autóbusz", Tennessee Williams „Az iguána éjszakája", Malamud „Lovaglas úgy" és Isherwood „Várok" című novellája minden kétséget kizáróan bizonyítja —, a legkülönbözőbb (hagyományos és modern) stílusú, hangulatú írások egyforma hőfokú olvasói élményt nyújthatnak.

Aforizmák a művészetről

Esztétika és művészet:

Meggyőződéssel állíthatjuk: ez és ez a dráma mélyen igaz. De mondhatjuk-e: ez és ez az épület mélyen igaz? Az építészetet nem igazság, hanem a hasznosság köti a valósághoz.

Mit jelent a zenében az igazság?

A film már születése pillanatában ellensége volt a szépnek.

A matematika is a művészetek közül való.

★

Az örök dilettáns: „Emberek, zseniálisakat álmodom! Nem tehetek róla, hogy egytől-egyig banalitások lesznek azon a nyelven, amit ti beszéltek."

★

Ne akarj mindent rögtön megérteni, már az is szép eredmény, ha kezded megérteni, hogy mit akartál megérteni.

★

Szemérmesség:

A matematika bizonyossá tesz bennünket, hogy kétszer kettő négy. De a legnagyobb szemérmességgel kendőzi bizonytalanságát abban, hogy az egy az egy. Irántunk való tapintatból ezt halmazelméletnek nevezi.

Extázis 7-től 10-ig

Riportfilm a beat-zenéről

Addig-addig óvtuk fiatalságunkat a beatzene veszedelmétől, míg az el nem öntötte az országot. Addig oktatgattuk ennek a muzsikának a képviselőit arról, hogy hol a helyük, míg végül — tekintve, hogy legnagyobb hangversenytermünk sem képes befogadni az érdeklődők tömegét a budapesti Kisstadionban kell megrendezni hangversenyeiket. Addig háborogtunk azon, milyen csapzott, lányfrizurás fickók a Szörényi fivérek, vagy Zorán Sztevanovity, míg a magyar zenetörténetben példa nélküli népszerűséget vívtak ki maguknak ezek a húsz év körüli legények. Szörényi Levente nevét többen ismerik Magyarországon, mint az Akadémia legtudósabb tagjáét.

Kovács András most filmet készített erről a jelenségről. Riportfilmet, melyben nem színészek szerepelnek, hanem háziasszonyok szólalalnak meg, diákok vitatkoznak, szociológus érvel, a beat hazai csillagai vallanak arról, hogy kik és mit akarnak.

Kovács az a fajta művész, aki bemegy az oroszlán barlangjába. Azt értjük ezen, hogy nem korlátozza riportalanyainak véleménynyilvánítását. A sikongó magasztalás és az ingerült elutasítás egyaránt hangot kap filmjében. Kezdetben e műfaj legjobb képviselőinek produkciói — az Illés, a Metró, az Olympia és az Omega együttes valamint a Tolcsvay-trió muzsikái a riport során — kötik le a néző figyelmét. Később azonban túllép a film a beat problémakörön. Fiatalságunknak önmagáról, a társadalmon belüli helyzetéről, vágyairól és keserűségeiről beszélnek sokan és sokféleképpen.

Érdekes lehet egy olyan film, amely nem valami egységes történetre épül? Kovács András már a Nehéz emberek-kel válaszol erre a kérdésre. A mostani válasz még meggyőzőbben mond igent erre a műfajra. Érdekesen fényképezett, kíméletlenül szókimondó, az ifjúság iránti megértéstől és szeretettől áthatott filmet készített Kovács András, aki egy személyben volt e művének írója, riportere, rendezője. Bíró Miklós zene ritmusú operatőri munkája a film sikerének egyik pillére.

Ami jobban sikerülhetett volna, az a filmriport szerkezete. Kár, hogy az utolsó harmadban már ismétlésnek ható vélemények is elhangzanak, hogy már túlmagyarázásnak tűnnek. Néhol a hangfelvételek minősége sem kifogástalan. Márpedig az egy ilyen jellegű filmnél megengedhetetlen.

Elhunyt Sinka István költő

Életének 72. évében meghalt Sinka István költő, író. Nagyszalontáról indult pályája. Irásművészete a szegényekkel, az elnyomottakkal való együvé tartozás poézise lett. Látomásos, népi misztikával átitatott, lázadó hangú versek sokaságával tiltakozott a két világháború közötti Magyarország elnyomó rendszere ellen. Novellákat is írt, ezeket az írásait, összegyűjtött kötetben, „Harmincnyolc vadalma" címmel jelentette meg 1941-ben. A felszabadulás után, a 60-as évek elején, jelentkezett ismét novellás könyvvel. Féja Géza, Erdei Ferenc és mások is Sinka Istvánról, elismeréssel szóltak különféle tanulmányokban.

Csupa újdonság

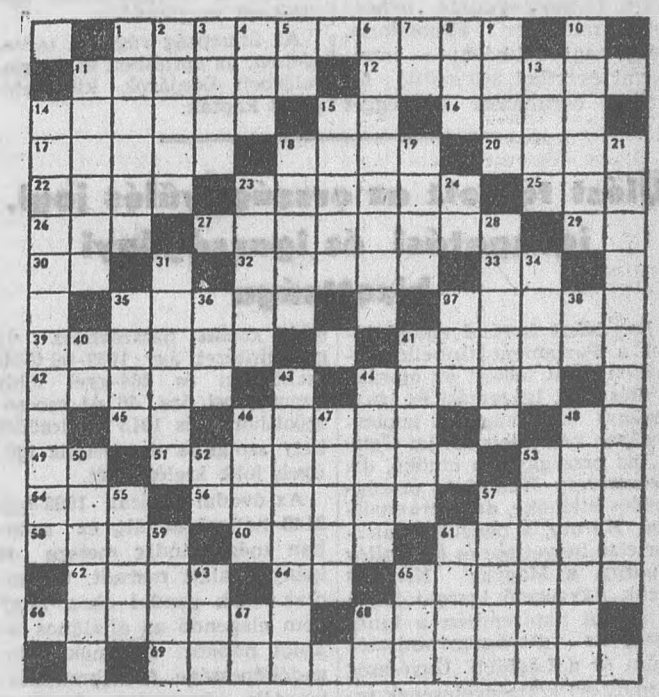

Vízszintes: 1. Háztartásokban nyáron különösen hasznos új készülék. 11. Sötétbarna festék. 12. Abban az időben. 14. 1879-ben árvíz öntötte el. 15. Hat lábnak megfelelő hosszmérték. 16. Becézett női név. 17. Muzsikál. 18. Írásban: x. 20. Belül. 22. Előjel. 23. Tenger veszi körül. 25. Vásznat készít. 26. Gazdasági munkát végez. 27. Meredek falú mélység. 29. Argon vegyjele. 30. Ha ige, mozgást jelent, ha főnév, veszélyes. 32. Lósport. 33. Amerikai hírszolgálati iroda. 35. Balatoni üdülőhely. 37. Olasz folyó. 39. Az ópium régi neve. 41. Zöldfőzelék. 42. Közönyös. 44. Névutó. 45. Éneklő szócska. 46. Ezt tisztítja tündöklőre a „Csillogó-Ragyogó" nevű új vegyszer. 48. Edző, mássalhangzói. 49. Tévékészülék betűjele. 51. Magas kort ér meg (két szó). 53. Perzsa uralkodói cím. 54. Becézett angol férfinév. 56. Diákok ülnek benne. 57. New York-i ügyvéd. neve a Kennedy-merénylettel kapcsolatban vált ismertté. 58. Arab férfinév. 60. Gabonaféle. 61. Keresztül-... 62. Oxigéntartalmú vegyület. 64. G. T. 65. Éles felkiáltás. 66. Dél-Amerika harmadik legnagyobb folyója. 68. Vegyédlátóipari üzem. idegenből átvett szóval. 69. A nagykanizsai sörgyár szép hangzású új terméke.

Függőleges: 1. Értesítés. 2. Itt csattan az ostor. 3. Amerikai autógyár Európában. 4. Veszprém megyei község. 5. Minőségjelzés. 6. Halasztó. 7. Kerget. 8. Hajó része. 9. Elkényeztetett kutyus. 10. Jambusi sorokból álló versszak. 11. Szitál (az eső). 13. Mars görög megfelelője, régebbi írással. 14. Ilyen különleges szótár jelenik meg valamennyi szavunk felsorolásával. 15. Új, enyhén sós ízű hazai kétszersült. 18. Ibolyának is van. 19. Ránc. 21. Garzon lakásokhoz készül, két villamos főzőlap, sütő, grillnyárs tartozik hozzá. 23. A ló törzsének része. 24. Kiejtett betű. 28. A függ. 3. egyik típusa. 31. Szerencsétlen alak. 34. Régi úrmérték. 35. Junok szállása. 36. Indító a zászlóval teszi. 37. Szülő. 38. Társasjáték. 40. Dátumrag. 41. Gabonafélék magvában levő fehérje. 43. Iparos, névelővel. 44. Hosszúra nőtt (népiesen). 46. Szándékozik. 47. Öt rapszódiája és Csárdás Macabre-ja a hanglemezpiac egyik újdonsága. 48. Magyar műszál. 50. A mohácsi csata vezére volt. 52. Zenemű, röv. 53. Jellegzetes arcrész. 55. Ez az új harisnyatípus a miniszoknyához illik. 57. Ember nem... pusztaság. 59. Ökölvívók küzdőtere. 61. „b". 63. DOÖ. 65. SIL. 67. Azonos mássalhangzók. 68. B. J.

Beküldhető: 1969. július 5-ig a vízszintes: 1., 46., 69., a függőleges: 14., 15., 21., 47., 55.

Heti HIRADÓ

XIII. ÉVFOLYAM, 26. SZÁM. 1969. JÚNIUS 28.

Nemcsak vitázni, cselekedni is kell!

Egyházi személyiségek megbeszélése a Hazafias Népfront budapesti bizottságában

A Hazafias Népfront budapesti bizottsága baráti eszmecserére hívta meg a kerületi bizottságokba választott egyházi személyiségeket. A megbeszélésen *Bodonyi Pálné*, a népfrontbizottság budapesti titkára tájékoztatta a hallgatókat a fővárosi népfrontmozgalom eredményeiről és terveiről. Beszámolt a vietnami akciósorozatról, amely 26 millió forintot eredményezett.

Budapest lakossága különösen nagy érdeklődést tanúsít a várospolitikai kérdések iránt. Általános az a vélemény, hogy a népfrontnak nemcsak vitákat kell rendeznie, hanem cselekednie és tennie is kell annak érdekében, hogy a lakosság panaszai és kívánságai eljussanak az illetékesekhez.

A megbeszélésen részt vevő egyházi személyiségek közül többen is kifejtették véleményüket a népfrontmunkáról és a tennivalókról. Kádár Imre teológiai tanár szerint nagyobb mértékben kell aktivizálni a híveket a feladatok elvégzése érdekében. Szükségesnek látja a kerületek közötti kapcsolatok szorosabbá tételét. Szerinte a nyílt és őszinte légkör, a hazafiság igazi értelmezése lehetővé teszi, hogy a legkényesebb kérdésekről is őszintén beszéljünk.

Bozó Gyula katolikus lelkész, a Hazafias Népfront budapesti elnökségének tagja kifejtette: szükséges, hogy a kerületiek ismertessék egymással elgondolásaikat. Gerőfi Béla katolikus lelkész szerint a Hazafias Népfrontnak a közös munka segítésére még jobban kell mozgósítani az embereket.

Szó esett a nemzeti egység megteremtéséről, a békemozgalom fontosságáról, a szocialista demokrácia kiszélesítéséről. Többen hangsúlyozták: minél erősebb az összefogás, s jobb az együttműködés, annál gyorsabban valósíthatjuk meg célkitűzéseinket. Felszólalt még Magas Miklós, Szépréti Ottó és Semptey László katolikus, Grünvaldszky Béla, Mezősi György evangélikus, Hajdú Péter református lelkész, dr. Benoschovszky Imre főrabbi, és Hantos János, a fővárosi bv. elnökhelyettese is.

A hasznos tanácskozás Bodonyi Pálné zárószavaival ért véget.

40 hónapos munka, 800 milliós beruházás

Felavatták az első 400 kilovoltos magyar–szovjet kooperációs távvezetéket és alállomást Gödön

Nagy jelentőségű eseményre került sor Gödön. Nagyszámú egybegyűlt szakember és a sajtó képviselői jelenlétében jelentette *Schiller János*, a Magyar Villamos Művek Tröszt vezérigazgatója *dr. Lévárdi Ferenc* nehézipari miniszternek, hogy elkészült az első magyar 400 kilovoltos távvezeték és a hozzá kapcsolódó gödi 400/220/120 kilovoltos transzformátorállomás. A távvezeték és a transzformátorállomás másfél hónapos próbája sikeres volt és ma már újabb szerves kapcsolatot létesít a szovjet és a magyar villamosenergia-rendszer között. A berendezések részét képezik az egységes magyar villamosenergiarendszernek és módot nyújtanak arra, hogy a nemzetközi kooperációs kapcsolatainkat az előirányzott tervek szerint megfelelően tovább bővíthessük.

Dr. Lévárdi Ferenc nehézipari miniszter elmondotta, hogy negyven hónapos munkával és közel 800 millió forintos beruházási költséggel készült el az objektum. A távvezeték a Szovjetunió nyugat-ukrajnai villamosenergia-rendszerét köti össze Munkács—Göd között a magyar villamosenergia-rendszerrel. Ez a 400 kilovoltos távvezeték és alállomás köti össze villamosenergia-rendszerünket a KGST egyesített villamosenergia-rendszerével. Lehetővé teszi az évente 1,5 milliárd kilowattóráról 3 milliárd kilowattórára növekvő szovjet villamosenergia importot és a KGST-államok kölcsönös és szükségszerű villamosenergia-cseréjét.

A 260 kilométer hosszú országhatár—Göd távvezetékhez az építők 24 ezer tonna anyagot szállítottak.

A teljesen korszerű vezénylőterem automatizált berendezései biztosítják a szovjet—csehszlovák—magyar kapcsolatokat minden kombinációban az energiaellátási igényeknek megfelelően.

Az ünnepség végén a tervezésben, az építésben és a szerelésben élenjárók kitüntetéseket kaptak.

Ülést tartott az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága

Dr. Jókai Loránd elnökletével a Parlament Gobelin-termében ülést tartott az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága. A tanácskozáson részt vett *Kállai Gyula*, az országgyűlés elnöke, *dr. Beresztóczy Miklós*, az országgyűlés alelnöke, *dr. Garamvölgyi Károly*, a pénzügyminiszter első helyettese és *dr. Tallós György*, a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető igazgatója. A bizottság napirendjén a tanácsok, az Igazságügyminisztérium és a Legfőbb Ügyészség elmúlt évi költségvetésének tapasztalatai szerepeltek.

Az elmúlt esztendő tanácsi gazdálkodásának mérlege bizonyítja, hogy a tanácsok éltek a reform adta nagyobb gazdasági önállóság lehetőségeivel, 20 191 millió forinttal gazdálkodhattak.

A tanácsok munkájáról összeállított anyag számottevő eredményekről számol be. A többi között hatszázhúsz új gyógyintézeti ágy, 1037-tel több szakorvosi és 264-gyel több üzemorvosi óra, 46 új csecsemőotthoni és 1013 bölcsődei hely szolgálta a szociális igények jobb kielégítését.

Az óvodai hálózat 1968-ban 2149 hellyel bővült, ez azonban még mindig messze az igények alatt maradt. Ugyancsak sok gondot okoz, hogy nem elegendő az általános iskolai napközi otthonok befogadóképessége. A szakmunkástanulók oktatására fordított kiadások 5,8 százalékkal haladták meg az előző évit, népművelési feladatokra 51 millió forinttal többet fordítottak, a többletből főként a művelődési otthonok és a könyvtárak részesültek.

A vitában felszólalt még *dr. Szokola Károlyné, Varga Illés, Harrer Ferenc, Tóth Szilveszterné és Uhljár Mihály.*

Termelékenység, rövidített munkaidő, béraránytalanságok, munkakörülmények

A KORMÁNY ÉS A SZOT VEZETŐINEK MEGBESZÉLÉSE

A kormány vezetői és a SZOT titkárságának tagjai — *Fock Jenőnek*, a kormány elnökének és *Gáspár Sándornak*, a SZOT főtitkárának vezetésével tárgyalásokat folytattak időszerű politikai és gazdasági témákról, a lakosságot érintő és foglalkoztató kérdésekről.

A Minisztertanács elnöke tájékoztatta a SZOT vezetőit az év első öt hónapjának eredményeiről, problémáiról és a további feladatokról.

A rövidített munkaidő tapasztalatai

A tájékoztatást követő eszmecsere során a termelékenységről, a munkaidő-csökkentésről, a lakosság ellátásáról, a IV. ötéves terv előkészítésével kapcsolatos feladatokról tárgyaltak.

Megállapították, hogy az év első öt hónapjában eredményesen haladt a népgazdasági terv fő célkitűzéseinek megvalósítása, de a termelékenység alakulásában a múlt évihez képest nem sikerült számottevő javulást elérni. A termelékenység emeléséhez jobb munka és üzemszervezés és a szabályozó rendszer továbbfejlesztése szükséges.

A kormány és a SZOT vezetői megállapították, hogy az MSZMP IX. kongresszusának az a határozata, melynek értelmében az ipari és építőipari vállalatoknál a harmadik ötéves terv végéig be kell vezetni a rövidített munkaidőt, az iparvállalatoknál az eredeti célkitűzéseknél hamarabb, lényegében már ebben az évben befejeződik, és az érintett dolgozók száma az év végére eléri a 2 milliót. Az egészségre ártalmas munkahelyeken dolgozók munkaidejének csökkentése nagyrészt ebben az évben megtörténik.

A tapasztalatok azt mutatták, hogy a rövidített munkaidővel dolgozó vállalatok gazdasági eredményei általában megfelelőek, nőtt a munka szervezettsége, csökkent a munkaidő-veszteség. Ugyanakkor megállapítható, hogy számos vállalatnál munkaidő-csökkentést valósítottak meg anélkül, hogy ennek feltételeit önerőből biztosították volna.

Az árszínvonal

A kormány és a SZOT vezetői elhatározták, hogy a folyó év gazdálkodásának értékelése során meg kell vizsgálni a munkaidő-csökkentés végrehajtását az iparnak azokon a területein is, ahol ezt eddig még nem tudták megvalósítani. Egyetértettek abban, hogy a munkaidő-csökkentés kiterjesztése újabb területekre a népgazdaság és a társadalom ellátásának alapvető kérdéseit érinti, ezért további lépéseket a párt soron következő kongresszusának határozatai alapján indokolt tenni.

Gáspár Sándor, és a SZOT titkárságának tagjai szóvá tették az áruellátás terén tapasztalható hiányosságokat. Egyes áruféleségek időszakonkénti hiányában a szabályozások nem kellő összhangja is közrejátszik. Ezért az ellátás javítása érdekében indokolt egyes szabályozások felülvizsgálata és módosítása.

A megbeszélés részvevői kifejtették véleményüket az árszínvonal alakulásáról. Az árszínvonal ebben az évben a múlt év azonos időszakához képest némileg emelkedett. Főleg az idényélelmiszerek, ezen belül is a zöldség-gyümölcs árának növekedése miatt. A dolgozók többségének jövedelemnövekedése elérte, vagy meghaladta az árszínvonal emelkedését. Az 1969-es és a korábbi évek árszínvonalának emelkedése azonban csökkentette — bár nem számottevően —, a nyugdíjak reálértékét. A SZOT főtitkára javasolta, hogy a nyugdíjak reálértékének megóvása érdekében a kormány tegyen a továbbiakban intézkedéseket. A tanácskozás részvevői megállapították, hogy a kedvező időjárás hatására megnőtt a zöldség- és gyümölcsfelhozatal, s ezzel együtt megkezdődött az árak csökkenése, ami a legtöbb zöldség- és gyümölcsfajtánál már elérte a a múlt évi árszintet. A további felhozataltól várható, hogy a zöldség- és gyümölcsárak a tavalyi árszint alá csökkennek.

A kormány korábbi határozata alapján sor kerül további forgalmiadó-kulcs módosításokra, ennek következtében néhány ruházati cikk ára csökken.

A megbeszélésen szó esett egyes népgazdasági ágazatokban levő béraránytalanságokról. Egyetértés volt abban, hogy az egészségügyi és felsőoktatási intézmények egyes kategóriáinál szükséges intézkedések lehetőségét az illetékes szervek vizsgálják meg.

A törzsgárda jogaiért

A kormány és a SZOT vezetői megállapították: káros és egészségtelen jelenség, hogy többi iparvállalat munkaerőszerzés érdekében az újonnan felvett dolgozók részére kedvezőbb bérezést biztosít, mint az azonos munkakörben dolgozó törzsgárdatagoknak. Ezért felhívják a gazdasági és szakszervezeti szerveket, hogy maguk lépjenek fel a törzsgárda érdekei hatékonyabb védelmében és jogait a kollektív szerződésben is biztosítsák.

A SZOT vezetői felhívták a figyelmet arra a tarthatatlan helyzetre, hogy tsz-ek több, főleg budapesti iparvállalattal munkavállalási szerződést kötöttek és a gyári munkások közül toborzott fiktív tsz-tagoknak az átlagosnál magasabb bért fizetve végeztetik el azt a munkát, amire szerződtek. Ez a helyenként tapasztalható gyakorlat ellenkezik jogrendünkkel. nem javít érdemben a gyár munkaerőproblémáján és rontja a szövetkezetek tekintélyét. A kormány és a SZOT hathatós intézkedéseket tesz az ilyen jogellenes gyakorlat felszámolására.

A tárgyalások során szóba kerültek a következő ötéves terv munkálatai, a főbb elképzelések. A szakszervezetek részt vesznek a dolgozók élet- és munkakörülményeivel összefüggő témák kidolgozásában. Egyetértés volt abban, hogy a negyedik ötéves tervvel kapcsolatos elképzeléseket a Szakszervezetek Országos Tanácsa és elnöksége megvitatja, hogy a kormány a javaslatok figyelembevételével alakíthassa ki állásfoglalását. A kormány vezetői ezúton is felhívják a különböző szintű gazdasági irányító szerveket. hogy az üzemi demokrácia adta lehetőségeket felhasználva, vonják be a szakszervezeteket és a dolgozókat e kérdések megtárgyalásába.

A továbbiakban a szocialista brigádvezetők országos tanácskozásán elhangzottak kerültek megbeszélésre. Egyetértés volt abban, hogy a javaslatok alapján szükséges a szocialista brigádok erkölcsi-anyagi elismerésének fokozása.

Áramot ad Visonta

A Gagarin Hőerőműnek, hazánk legújabb villamosenergia-termelő üzemének történetében új fejezet kezdődött. A 800 megawattos teljesítményre épülő energiabázis első száz megawattos blokkegysége megkezdte kísérleti üzemelését. Az első blokkot párhuzamosan rákapcsolták az országos energiahálózatra és ezzel Visontán megkezdődött az áramszolgáltatás.

A folyamatos üzemeltetéssel bebizonyosodott, hogy a Gagarin Hőerőmű első nagy gépegysége alkalmas az előírt kísérleti üzemelésre.

A tervek szerint a Gagarin Hőerőmű első százmegawattos blokkja ez év végén már bekapcsolódik az ország energiaellátásába.

112 millió szovjet ember új lakásban

Az SZKP KB és a szovjet minisztertanács határozatot hozott a lakásépítkezés minőségének javításáról. A határozat rámutat arra, hogy az 1959-től 1968-ig épült lakások területe egymilliárd négyzetméter, kétszer annyi, mint az előző évtizedben. Ez 112 millió embernek jelent jobb lakásviszonyokat.

A határozat a lakásépítkezés gyorsítását írja elő. Négyöt év alatt a házépítésben új technológiára kell átállni, változatos épületelem gyártásával. Bevezetik az alumíniumszerkezetek, különleges parkettafedő-anyagok felhasználását, beépített konyhabútorok és szekrények alkalmazását.

Munkaerőhiány Budapesten

A NEB vizsgálata és javaslatai a Fővárosi Tanács vezetői előtt

A főváros munkaerőhelyzetéről meg a tanács vezetői. A NEB megállapította: *több szakmában és munkakörben nőtt és állandósult a munkaerőhiány.*

Ennek fő okai:

a legtöbb fővárosi munkaerőforrás kiapadt, és nőtt a budapesti munkaerőigény. A tszek megerősödése és a vidéki iparosítás sok dolgozót elvont a fővárostól.

Sok tsz melléküzeme egyébként olyan magas keresetet biztosít, amelyet a gyárak nem tudnak megadni. A NEB szerint az Aranykalász Tsznél 1968-ban 4200 forint volt a havi átlagos kereset.

A fővárosban tovább nőtt a munkaerő-vándorlás. Az állami iparban 1967-ben 142 ezer, 1968-ban 172 ezer munkás változtatott munkahelyet. 1968-ig a kilépők zöme olyan dolgozó volt, akik még kevés időt töltöttek el a gyárban. Sajnos, az idén több helyen már a törzsgárda is megmozdult. Ennek magyarázata — állapította meg a NEB —, hogy

sok helyen magasabb bért adnak az újonnan munkára jelentkezőknek, mint azoknak, akik előzőleg a munkahelyen voltak, vagy most is ugyanolyan munkakörben dolgoznak.

Ennek következménye lehet, hogy kisebb gyakorlatú szakmunkás több fizetést kap, mint a törzsgárda tagja. Az elcsábítás így körforgást indít meg a gyárak között. Ezt bizonyítja az is, hogy a legtöbb elvándorló azzal érvel: *az új helyen többet igérnek.*

Sajnos, több gyár még nem ismerte fel a munkaerő-gazdálkodás fontosságát, s nem tesz megfelelő intézkedéseket, hogy a munkaerőhiányt elsősorban a gyáron belül enyhítsék.

A fővárosi NEB vezetői több javaslatot dolgoztak ki a munkaerőgondok csökkentésére. Egyebek között azt javasolják:

vizsgálják meg a jelenlegi közgazdasági szabályozókat, hogy azok elsősorban az élő munka megtakarítására ösztönözzenek. Az üzemekben fel kell tárni az elvándorlás fő okait, nagyobb gondot kell fordítani a belső ösztönzési rendszer fejlesztésére, s ezzel a dolgozók magatartására.

Eltemették Zalka Máté özvegyét

Moszkvában a munkásgyászinduló hangjai mellett kísérték utolsó útjára Vera Ivanovna Zalkát, az oroszországi és a spanyol polgárháború legendás magyar hősének 72 éves korában elhunyt özvegyét. A temetésen megjelentek a szovjet veteránszövetség és a moszkvai magyar nagykövetség képviselői, valamint Zalka Máté egykori harcostársai, barátai,

Hírek

Utazási egyezmény Magyarország és az NDK között

A Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság kormánya egyezményt kötött egymással a vízummentes utazásról. A jövőben a két ország polgárainak nem lesz szükségük vízumra a két ország átutazásánál, illetve meglátogatásánál. Magánutazások esetén — a megállapodás hatályba lépése után — az útlevéllap kiváltásánál, nem lesz szükség meghívólevél felmutatására.

Az egyezmény hatályba lépésének időpontjáról a sajtóban adnak tájékoztatást.

A megállapodás a két ország között 1967-ben aláírt barátsági együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződésen alapszik, és kifejezi állandóan mélyülő kapcsolatainkat.

Negyven évig a gyárban. A Lenin Kohászati Művek vasöntödéjének dolgozói bensőséges ünnepségen vettek búcsút Rajkó Pál üzemvezetőtől nyugdíjbavonulása alkalmából. A kiváló, többszörösen kitüntetett szakember egyhuzamban negyven évet töltött becsülettel a diósgyőri kohászat szolgálatában. Mint tanonc kezdte, majd szakmunkásként folytatta pályafutását. A felszabadulás után — élve a lehetőséggel — tanult, képezte magát, így jutott el az üzemvezetői posztig.

SVÉDORSZÁGBAN éhenhalt E. Rosa ismert multimilliomos. Hírhedt volt arról, hogy rendkívül fukar. Nyolcvanöt éves korában halt meg, agglegényként. Barátainak arra a kérdésére, hogy miért nem nősül meg, mindig így válaszolt: „A nők nagyon sokba kerülnek és semmiféle hasznot nem hoznak. Rossz befektetés lenne megnősülni."

Újabb házgyárak. Az ÉVM megkezdte az építőipari műszaki fejlesztés negyedik ötéves tervének vitáját. A minisztérium véleménye szerint Szombathelyen, Hatvanban és Veszprémben kell építeni újabb házgyárat, Pécsett, Dunaújvárosban, Szolnokon pedig házgyárbővítésre van szükség.

MESSZIRE FÉNYLŐ neonbetűk hirdetik már esténként a ceglédi tanyavilágban a Vörös Csillag Termelőszövetkezet bisztróval, mozival, klubszobával kiegészített kultúrkombinátját. A környéken még petróleumlámpák pislákolnak az apró házikókban, ám a kombinát színháztermében fővárosi színvonalú előadásokban gyönyörködhetnek a tanyák lakói.

Véget értek a tavaszi „mézes hetek", hazatértek a baranyai méhészek. Mintegy 10 ezer méhcsaládot vándoroltattak teherautókon a nyíló akácerdőkben. Utoljára 1964-ben volt a mostanihoz hasonló gazdag akácvirágzás. Minden mézesbödön megtelt.

KOLOZSVÁROTT hamarosan megnyílik a világ első olyan vendéglője, ahol kizárólag női vendégeket fognak kiszolgálni. Főleg azok számára készül, akik étkezés közben nem bírják elviselni a kihívó férfipillantásokat.

A nőorvosok szerint a női betegségekben szenvedő páciensek 40—50 százalékának bántalmait lelki zavarok okozzák. Megállapították, hogy a jellegzetes női betegségekben csak kevesen szenvednek azok közül, akik boldogok a szerelemben.

A világ turistáinak száma 1968-ban elérte a 141 milliót. Ez három százalékkal magasabb szám az előző évinél. Az idegenforgalom összesített bevételéből a legtöbb, mintegy 60 százalék, Európára jut.

Heti HIRADÓ
SAJTÓSZEMLE
Szerkeszti:
a szerkesztő bizottság
Kiadja:
az Igazságügyminisztérium Bv. Országos Parancsnoksága
Budapest V., Steindl utca 8.
Szikra Lapnyomda